

5

MAANDBLAD VAN DE BOND BETER LEEFMILIEU - 4de jaargang - 1984

MILIEURAMA

Last over WATERoverlast

blz 4

inhoud

INHOUD.....	2
EDITORIAAL.....	2
BRIEVEN.....	3
LAST OVER WATEROVERLAST.....	4
ADVERTENTIE.....	9
STRUKTUURPLAN.....	10
ADVERTENTIES.....	16
EUROPEES MANIFEST.....	17
POLITIEK & Co.....	19
EUROPA.....	19
PROJEKT TIJGER.....	20
BERICHTEN.....	24
FLITSEN.....	26
PUBLIKATIES.....	27
PORTRET.....	30
KALENDER.....	31
KOLOFON.....	31
PUZZELN.....	32

editoriaal

Bij een staking ...

Op het ogenblik dat dit geschreven wordt, is de arbeiderswereld in beroering door het bekendmaken van het nieuwe besparingsplan van de regering. Het is hier niet de plaats om een sociale kroniek te schrijven over de regeringspolitiek maar het is wel een geschikt moment om enige bedenkingen te formuleren over de verhouding arbeid en milieu.

Zoals onlangs bleek op een studiedag van de Werkgroep Arbeid & Milieu, kunnen investeringen in milieuvriendelijke technologie voor heel wat arbeidsplaatsen zorgen. De prognose zoals die uitgewerkt werd door de ploeg van ir. Potma is bijzonder relevant hieromtrent. Op dezelfde studiedag werd ook gepleit voor toenadering tussen milieubeweging en arbeidersbeweging. Dat dit niet langer ijdele wensdromen zijn, blijkt als we het eisenprogramma van de arbeidersbeweging nader bekijken. (Zoals dit afgedrukt staat in het blad van de ACOD) Daar wordt gepleit voor een programma van energiebesparingen : investeringen in isolatie van woningen, gezamenlijke warmte- en elektriciteitsproductie, bevordering van het openbaar vervoer, planning van de energieproductie, rekening houdend met de afnemende en veranderde vraag, een konsumentenbeleid dat o.m. verkeerde keuzen als elektrische huisverwarming ontmoedigt, ontwikkeling van onderzoek naar verstandig energieverbruik en nieuwe energietechnieken. Iets verder wordt nog gepleit voor investeringsprogramma's van 1 % van het BNP in de sectoren energie, stadskernvernieuwing en milieubescherming. Dit zijn stuk voor stuk eisen die zonder meer kaderen in een milieuvriendelijk beleid. Wij weten ook wel dat papier geduldig is maar het duidt er toch op dat een belangrijke maatschappelijke (zo niet de belangrijkste) beweging niet ongevoelig is voor het ideeëngoed van de milieubeweging. Nog niet zo lang geleden beschreef Emiel Vervliet van het ACV de tegenstelling arbeid-milieu met de volgende boutade : "Als een milieu-aktivist een rokende fabrieksschouw ziet, grijpt hij naar zijn pen om aan het plaatselijk gemeentebestuur een toelating tot demonstreren te vragen. Als een vakbondsmilitant diezelfde fabrieksschouw ziet, ruikt hij werkgelegenheid en economische groei." Het lijkt erop dat dit nu niet meer zo maar opgaat ... evolutie dus ... en wat mij betreft, een hoopvolle.

DVM

brieven

LENSSSENS OP DE KORREL

...Ik kan het niet laten...

Via de pers laat Jan Lenssens, minister voor leefmilieu, ons geregeld horen wat hij ... van plan is : "Hij zal...". Het valt me daarbij op dat hij zich voor wijs en kordaat laat doorgaan. Belangrijk is dat de lezers ook de feiten vernemen om ze aan de beloftes te toetsen. Met enkele voorbeelden wil ik aantonen dat het met dat kordaat en wijs nog zo geen vaart loopt. "Lenssens legt prioriteiten" las ik. Voor mij betekent dat : zorgen dat water, lucht, bodem en planten niet, of zo min mogelijk, vervuild worden. Dat kan door wetten te doen naleven. Of door wetten te maken die de afvalberg doen krimpen, door minder vuil te produceren dus. In Tessenderlo merk ik daar bitter weinig van : de vervuilende bedrijven mogen hun gang gaan.

Eind '83 nog stonk Phillips Petroleum meer dan welvoeglijk is. Er was een groep klachten uit DIEST (10km verder) en er waren 22 officiële klachten uit Tessenderlo. De minister neemt er genoeg mee dat PP weer eens (!) belooft zoiets niet meer te doen. En de zaak is voor hem weer geklasseerd. Kordaat ?

Een ander voorbeeld. In een straal van 1 km rond Tessenderlo Chemie werd de mensen aangeraden voorzichtig te zijn met eigen gekweekte groenten : ze konden te veel kwik bevatten. In een antwoord op een parlementaire vraag zegt Lenssens : "Het gevonden gehalte aan kwik in de bodem te Tessenderlo varieerde van 0,02 tot 0,31 ppm op droge stof. Vanaf 0,2 ppm kwik wordt de bodem door de onderzoekers als verontreinigd beschouwd. "-Ook werden in

de streek andere bodemstalen genomen. Het resultaat - ? Ik citeer de hoogste waarde: cadmium 4,6 (1) - koper 40 (25) - lood 115 (50) - zink 272 (100)ppm op droge stof. Het cijfer tussen haakjes is de grens waarboven de wetenschap de grond als verontreinigd beschouwt. Een duidelijke vervuiling. En denk je dat de vervuiler dan ook prompt beboet wordt ? Bovendien heeft Lenssens de uitbatingsvoorwaarden van TC niet verstrengd toen die enkele jaren geleden vervielen. Het was nochtans een gelegenheid om voor 30 jaar (!!!) iets voor het leefmilieu te doen.

Nog één voorbeeld. Uit het onderzoek van een bodemstaal genomen naast het slibbekken (Limburg Chemie) te Ham blijkt : "pH 3,2 - kwik 76000 ppb - lood 72800 ppb". Verder staat in het rapport van de gezondheidsinspekteur : "Het belangrijkste van dit resultaat is de lage pH en de hoge concentratie aan kwik en lood. De vrij lage pH verhoogt de mobiliteit van de metalen waardoor de kans op perkolatie naar de grondwatertafel aanzienlijk toeneemt. Het is derhalve wenselijk dat deze afval volledig uitgegraven wordt en verwijderd."

Ik besluit : in geen enkel van de aangehaalde gevallen heeft de overheid de vervuilers beboet en dat is hen een hand boven het hoofd houden. Foei.

Ward Hermans
Eersels 46
3980 TESSENDERLO
(aktief in BETER Leefmilieu Tessenderlo, BELT)

Je kan het niet laten...
dat hoeft niet !

Geachte,

De nieuwe vorm van Milieurama is zeer goed. Het is WEL een verbetering (cfr. Milieurama nr. 3 blz. 3 - Schelstraete). Men moet toch geen rondvraag houden van al zo'n dingen. Er zijn belangrijker dingen dan dat te doen.

Lucien VANDOORNE
Turkestraat 12
9771 NOKERE

DANK U ZEER...

Geachte heer,

Met veel interesse heb ik het artikel "Vliegafval, probleem-afval of grondstof" in Milieurama 3, 1984 gelezen. Naar mijn mening is dit een uitstekend artikel, met objectieve informatie en zonder tendensieuze milieudogma's.

Bruno VANDERBORCHT

Nu horen we het eens van
een ander...

Dag beste mensen van Bond Beter Leefmilieu,
Proficiat voor de vernieuwde "Milieurama", vooral de dossiers spreken aan en zijn zeer leerrijk (Openbaar Vervoer). Maar a.u.b. niet meer afdrucken op achtergrond foto's, dat is onleesbaar, wat jammer. Voor de rest wens ik U alle sukses toe en doe zo verder! Via onze groep (APOL) en ons bescheiden blaadje zullen wij "reklame" maken voor MILIEURAMA. Een andere naam voor het blad zou ook gewenst zijn, NAMIRO b.v. Natuur - Milieu en Ruimtelijke Ordening.

Fons MEES

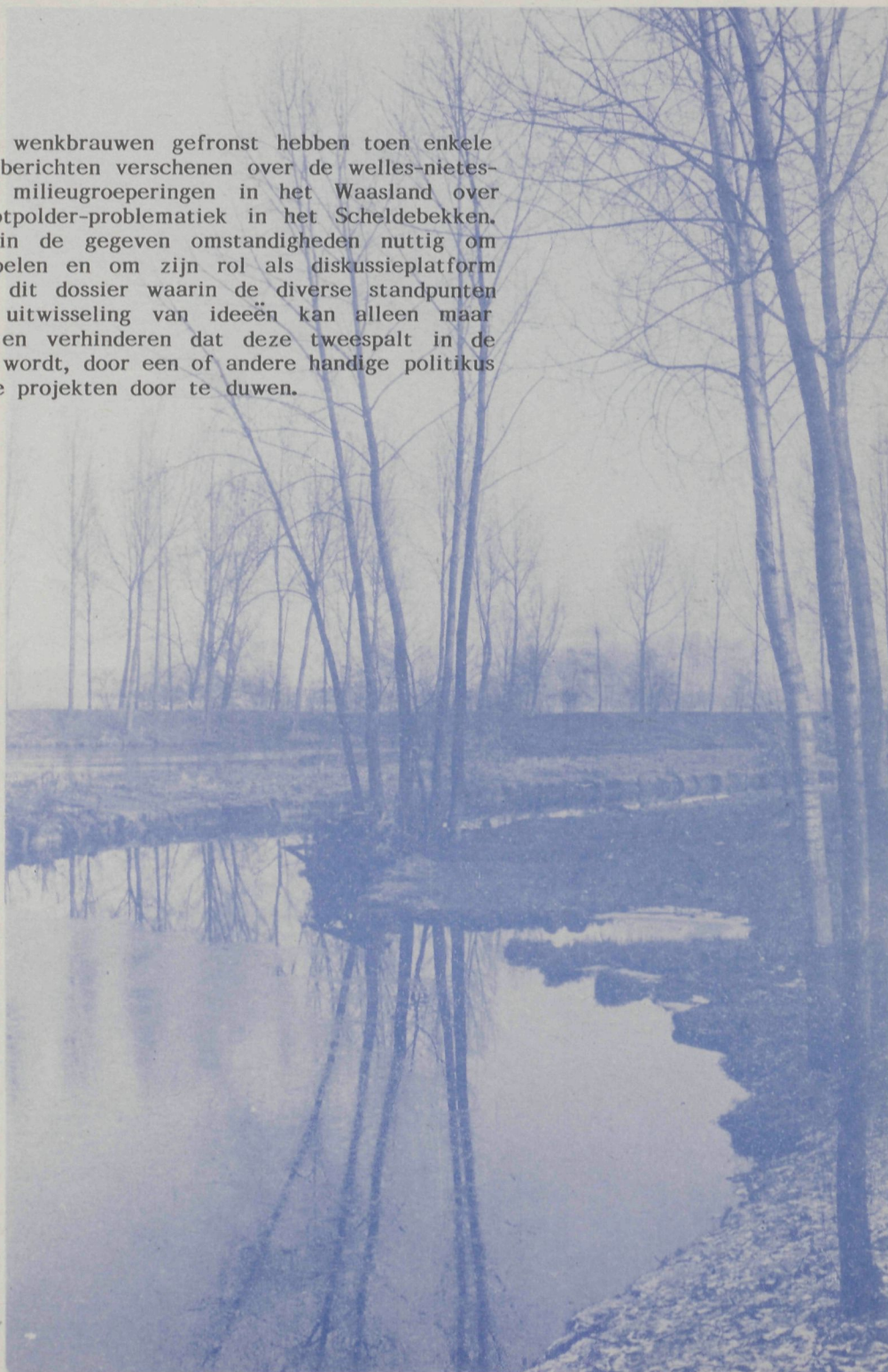
Die eerste foto-tekst was
een testje.

Last over

WATERoverlast

Velen zullen met ons de wenkbrauwen gefronst hebben toen enkele weken terug in de pers berichten verschenen over de welles-nietes-diskussie tussen diverse milieugroeperingen in het Waasland over de stormstuw-, annex potpolder-problematiek in het Scheldebekken. Milieurama achtte het in de gegeven omstandigheden nuttig om geen verstoppertje te spelen en om zijn rol als discussieplatform op te nemen. Vandaar dit dossier waarin de diverse standpunten gebundeld werden. De uitwisseling van ideeën kan alleen maar verduidelijkend werken, en verhinderen dat deze tweespalt in de milieubeweging misbruikt wordt, door een of andere handige politikus (annex lobby) om betwiste projecten door te duwen.

Kruibeke-polder maart 1984

POTPOLDER of STORMSTUW ?

Na de overstromingsramp van 1953 begonnen de Nederlanders met de uitvoering van het delta-plan. Dit plan voorziet in een algemene dijkverhoging en de soms omstreden afsluiting van een aantal zeegaten. Het plan nadert zowat de voltooiing. Hierdoor echter wordt de uit de Noordzee opgestuwde watermassa bij stormweer integraal en snel België ingestuurd. Bovendien werden de laatste decennia overal in Vlaanderen beeksanereringen, droogleggingen en ruilverkavelingen uitgevoerd, waardoor het regenwater veel sneller dan vroeger door onze beken en rivieren wordt afgevoerd. De plaatsen waar de landinwaarts stromende watermassa uit de Noordzee en de landuitwaarts stromende watermassa elkaar ontmoeten staan uiteraard onder bijzonder hoge druk : precies daar, in de bovenlopen van onze rivieren (Rupel, Dijle,...) breken de dijken. In België duurde het tot na 1976 (overstromingen Ruisbroek) eer de overheid het sigma-plan (dijkenwet, 1977) goedkeurde.

WATEROVERLAST

In dat plan is sprake van :

- 1) Het bouwen van een stormvloedkering op de Schelde bij Oosterweel.
- 2) Het verhogen en verstevigen van de dijken.
- 3) Het inrichten van potpolders.

POTPOLDER BAZEL-KRUIBEKE

Uit de gedetailleerde plannen (Ministerie van Openbare Werken, Bestuur Waterwegen, Sigma-plan 1977) onthouden we wat de technische uitvoering van de potpolders betreft dat

- een nieuwe hoge Scheldedijk vlak langs de dorpskernen wordt gebouwd. Hierdoor zal o.a. het mooie historische centrum van Bazél met kasteel van Wissekerke en de Eenhoorn onherroepelijk worden verminkt.
- vanaf deze nieuwe dijk strek dijken worden gebouwd naar de Schelde toe, waardoor de potpolder in een zestal kompartimenten wordt onderverdeeld. Daarboven op komt wegverharding om de in- en uitlaatsuizen te kunnen bereiken.
- de bestaande Scheldedijk met één meter wordt afgegraven en een vlak talud krijgt aan de landzijde, zodat hij overstroombaar wordt.

ABBLO vindt een dergelijke inrichting van dit gebied abso-

luut onaanvaardbaar om diverse redenen.

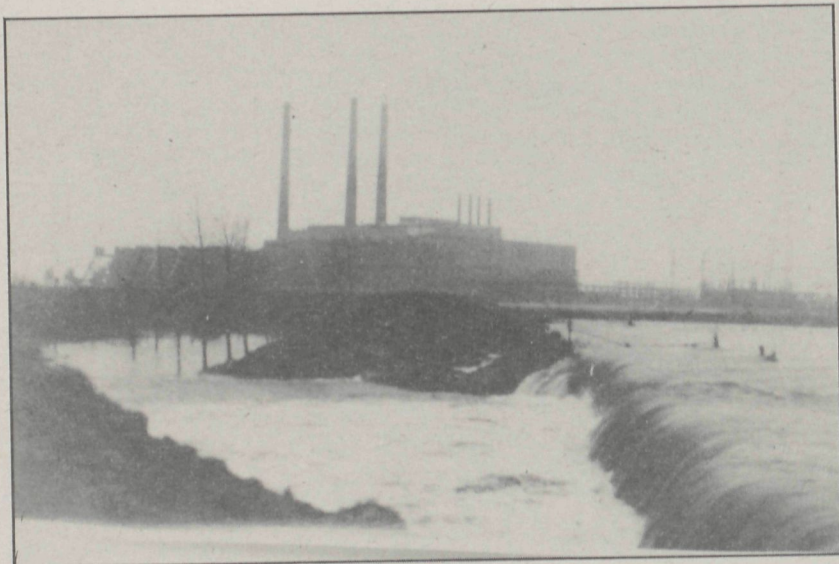
- 1) Dit poldergebied heeft een uiterst hoge landschapsekolologische waarde. Meestal nog zuiver ekosysteem-eigen water (van oudsher veroorzaakt door moeilijke ontwatering) in sloten, kreken, en hooilanden is de belangrijkste bepalende faktor voor deze hoge natuurwaarde, ook al omdat menselijke activiteiten (landbouw, bebouwing,...) hierdoor nog werden beperkt, ten gunste van natuur en landschap. Zo is het nog steeds voorkomen van o.a. het uiterst zeldzame krabbescheer een unikum in de Wase Scheldepolders. Overigens heeft het zeer aantrekkelijke afwisselende landschap ook geleid tot de opname van dit gebied in het project "Natuurpark Scheldeland".

- 2) In dit licht zette ABBLO i.s.m. SIGMA en WALKO zich sinds 1976 actief in tegen de aanleg van de grote ring omheen Antwerpen, die ook dwars doorheen dit poldergebied gepland was. De overheid heeft ons hierin gevolgd : op het gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren (K.B. 7.11.78) werd het tracé van de ring tussen de E3 en de Schelde geschrapt. De bestemming van de polder is nu hoofdzakelijk natuurgebied, bosgebied en valleigebied (=landbouwgebied met ekologische waarde). Geén potpolderbestemming dus.

- 3) Algemeen moet toch gesteld worden dat het principe van het overstroombaar houden van valleien uit ekologisch standpunt aanvaardbaar is, als tenminste de waterkwaliteit goed is. Aangezien dit kwaliteitsaspect binnen korte termijn niet realiseerbaar kan worden, is de inrichting als potpolder ook hierom onaanvaardbaar. In de ekologische deelstudie (Openbare Werken, K.U.L., p. 180 en p. 183) wordt hieraan trouwens ook zwaar getild. Bovendien wordt de in de waterbouwkundige deelstudie (Openbare Werken, p. 77) aangegeven overstromingsfrequentie van de potpolder (1x per drie jaar) betwijfeld in de ekologische studie : in de periode 1976-1979 zou de potpolder 6 maal zijn ondergelopen (p. 183). Het is dus deze frequente overstroming met vuil ekosysteem-vreemd water, samen met de grootschalige infrastructuur die voor natuur en landschap vernietigend zullen zijn.

AFWEGING VAN ALTERNATIEVEN

In het sigma-plan is ook van dijkverhoging en dijkversteviging sprake, een project dat in uitvoering is. Dit echter alléén uitvoeren is onvoldoende, aangezien na de dijkverhoging de nieuwe zwakke plekken de verschillende steden worden

Kreekdijk Rupelmonde tijdens de doorbraak van 1.2.53

(Lier, Mechelen, Gent,...). Deze steden kunnen nl. niet door dergelijke hoge dijken worden beschermd. Een overstromingskans van ca. 1 op 20 jaar blijft dan bestaan. Dijkverhoging gekombineerd met de aanleg van potpolders verlaagt de overstromingskans tot ca. 1 op 150 à 200 jaar.

Hiervoor een potpolder van ca. 5 miljard bouwen (prijspeil 1982), en dan nog zo'n hoge kans op overstroming hebben; zo'n milieu-offer brengen met zulk een lage beveiligings-tijd is onverantwoord. Bovendien moet rekening worden gehouden met een bouw-tijd van ca. 5 jaar voor de potpolder. De enige afdoende oplossing tegen overstromingen in het gehele Scheldebekken is volgens ABLLO, maar ook volgens de technici van het Ministerie van Openbare Wer-

ken, de bouw van een stormvloedkering bij Oosterweel.

DE STORMVLOEDKERING

Dijken kan men niet blijven verhogen, het is beter bij stormvloedgevaar de stroom tijdelijk af te sluiten, zo stelt het sigma-plan. Maar dat bouwen van de stormstuw is geen peulschil : de kostprijs wordt op 28 miljard geraamd (prijspeil 1982) en de bouw zou zo'n 10 jaar duren. De kans op een overstroming in het Scheldebekken daalt dan echter tot minder dan 1 op 2000 jaar, dus minstens 10 x veiliger dan de potpolders. Om technische redenen is de enige mogelijke bouwplaats van de stormstuw de Schelde bij Oosterweel. Echter zijn ook hiertegen een aantal ekologische bezwaren aan te voeren.

Zo zou het volgens gewestplan Antwerpen (K.B. 3.10.79) als wandelbos bestemde Sint-Annabos voor 25 à 30 % verdwijnen. Het belangrijkste probleem vormt echter de langdurige grondwaterpeilverlaging bij de bouwput van de stuw, met nefaste gevolgen voor het nationaal belangrijke watervogelreservaat "Blokkeerdijk". Uiteraard dienen hiertoe letterlijk "waterdichte" garanties te worden geboden om uitdroging van dit natuurreservaat tijdens de bouw van de stuw te voorkomen. Ook dit aspect wordt in de ekologische deelstudie (K.U.L. p. 179 en p. 183) benadrukt en noodzaakt bijkomend ekologisch onderzoek.

KORTZICHTIG

Toch stellen we vast dat een ministerieel besluit verder voorbereidend onderzoek naar een stormstuw geblokkeerd heeft. Welke invloeden spelen hier ? Oorzaak van deze kortzichtigheid is mogelijk dat Antwerpse havenkringen vrezen dat de overheid de hoge bouwkosten van de stormstuw zal beschouwen als Antwerps havenkrediet. Dit zou natuurlijk zeer nadelig uitpakken bij het verkrijgen van kredieten voor bijkomende Antwerpse infrastructuur, wanneer een afweging wordt gemaakt tussen het totale Antwerps havenkrediet (dus + stormstuwkosten) en andere grote openbare werken als Zeebrugge en auto-wegen. In ieder geval is het duidelijk dat in Antwerpse havenkringen weinig animo bestaat voor de stormstuw. Vreemd, als men bedenkt dat alléén deze stormstuw Antwerpen-stad écht beveiligt, veel meer dan de stroomopwaarts van Antwerpen geplande potpolders.

Of wacht men in Antwerpen op een ernstige overstroming, om nadien toch nog een stormstuw te eisen. In dat geval betekenen de aangelegde potpolders in het Waasland een zeer groot financieel en milieu-offer, dat nergens voor nodig was.

Van die Antwerpse kortzichtigheid mag het Waasland geen slachtoffer worden ! Een potpolder aksepteert ABLLO niet !

NEEN aan de STORMSTUW !

WAAROM WIJZEN WIJ DE STORMSTUW AF ?

Uit een studie van de Katholieke Universiteit te Leuven is gebleken, dat de geplande stormvloedkering op de Schelde, ondanks de enorm hoge prijs, slechts een marginale bijkomende veiligheid tegen overstromingen zou opleveren.

Gekonfronteerd met budgettaire problemen, en rekening houdend met deze studie, besloot minister van openbare werken Olivier in 1983 dan ook de stormstuw voorlopig niet te laten bouwen. Dat dit besluit reacties zou uitlokken, was te verwachten. Eerst en vooral zag de aannemerswereld een vet kontrakt in rook opgaan. Zij reageerde o.a. door uit te pakken met een alternatief plan, namelijk het bouwen van een stormstuw, waarin een nieuwe oeververbinding (tunnel) was opgenomen.

Door het niet-bouwen van de stormstuw was volgens de K.U.L.-studie de aanleg van de potpolder te Kruibeke noodzakelijk. Ook uit die hoek werd fel gereageerd. Om de aanleg van de potpolder te voorkomen, eisen de tegenstanders van de potpolder de onmiddellijke bouw van de stormstuw.

Als gevolg van beide feiten ontstond in de pers een vrij eenzijdige informatiekampagne. Daardoor is de indruk gewekt, dat slechts minister Olivier geen stormstuw wil. Dat is zeker niet zo !

HISTORIEK VAN DE STORMSTUW

Door de grote overstromingen van 1976 (o.a. te Ruisbroek) werden de beleidsmensen eindelijk wakker geschud. Na de zware overstromingen van 1953 bleek er immers bijzonder weinig gedaan om herhaling van de watersnood te voorkomen.

Het sigmaplan, de Belgische uitloper van het Nederlandse deltaplan, zag het levenslicht. Hierin werden de mogelijkheden ter beveiliging tegen overstromingen doorgelicht.

Vrij snel werd duidelijk dat het bouwen van een stormstuw of stormvloedkering op de Schelde als HET wondermiddel werd aanzien. Dat was niet zo verwonderlijk : ingenieurs konden met zo'n waterbouwkundig meesterwerk heel wat prestige winnen, terwijl aannemers aan zo'n bouwwerk een flinke stuiver konden verdienen. Als gevolg daarvan werden de alternatieve voorstellen niet of zeer oppervlakkig onderzocht en snel als onvoldoende veiligheid biedend afgevoerd. De stormstuw zou en moest het worden !

Vanaf het begin heeft WNLO vzw zich tegen de bouw van de stormstuw verzet. ALS ALTERNATIEF EISTE DE WERKGROEP DIJKVERHOGINGEN. Dat wij er niet

alleen zo over dachten, bleek uit het grote aantal verenigingen, dat zich bij de actie tegen de stormstuw aansloot. Ook de man in de straat bracht begrip op voor ons standpunt: de door 7500 personen ondertekende petitie "Geen stormstuw ten koste van Sint-Annabos" werd aan de minister van openbare werken overhandigd!

WNLO : Werkgroep Natuurbehoud LinkerOever

* Een eerste reeks bezwaren heeft slechts betrekking op de plaats van inplanting van de stormstuw.

1. De bouw van de stormstuw betekent de verminking van het Sint-Annabos.

Voor de prefabrikatie van de onderdelen - o.a. de vier 120 meter hoge betonnen pijlers - moeten op de linkeroever van de Schelde ter hoogte van Oosterweel 3 bouwputten worden gegraven. Openbare werken geeft voor de werf verschillende oppervlakten aan, gaande van 17 tot 30ha (en geen 4ha, zoals nu wordt gesuggereerd !). Als men weet, dat het Sint-Annabos 60ha groot is, en dat juist daar de werf moet komen, dan ligt de konklusie voor de hand : minstens 1/3 van het bos zal moeten verdwijnen! Dit zou dramatisch zijn, vermits het Sint-Annabos het grootste bos van de Antwerpse agglomeratie is (in feite het enige bos!). Het Sint-Annabos vervult dan ook een reeks functies : zowel edukatief (de leerlingen van de Antwerpse scholen gaan er op natuurexplo-

Een potpolder betekent het einde van de visrijke Rupelmonde-kreek

POTPOLDERS TE KRUIBEKE?

WAASLAND DOSSIER

"De potpolders te Bazel, Kruiseke en Rupelmonde... Een ontwerp dat in konflikt komt met het milieu. Dat daarom bij de bevolking op verzet stuit." Aldus auteur Eddy De Bruyne in deze uitgave van het AKTIEKOMITEE NEEN AAN DE POTPOLDER. Het omvormen van deze polders in potpolders (een soort expansievat om overstromingen op te vangen) kadert in het SIGMA-plan. De oorsprong van dat plan ligt in de rampzalige overstroming van Ruisbroek in 1976.

Dit dossier werd samengesteld als begeleidende dokumentatie bij de aktie tegen de potpolder, die in het voorjaar 1984 met vernieuwde impuls wordt gevoerd. Met dit dossier wil het aktiekomitee "Neen aan de potpolder" duidelijk maken, dat met de plannen zoals ze geëvolueerd zijn, een schijnoplossing naar voren geschoven wordt, waarover experts van mening verschillen. Dit betreffende de graad van beveiliging die alzo wordt gekreëerd voor het Zeescheldebekken.

Te bestellen bij Alfons De Graeve, Geeraard de Cremerstraat 138 te 2628 RUPELMONDE. Telefoon 03/77.42.33 of door storting van 100fr. op het nummer 000-0504316-13 met vermelding : "Potpolders te Kruiseke ?"

MDP

ratie), sportief (sportmensen trainen of joggen er, ruiters hebben er hun ruiterspad) als rekreatief (natuurliefhebbers vinden er hun gading, terwijl de wandelaar er een uitgebreid wandelwegencomplex vindt) is het bos uiterst belangrijk! Bovendien vormt het een buffer tussen de bebouwde kom en de industriezone van Zwijndrecht.

Dat de beleids mensen het belang van het Sint-Annabos inzien, bewijst de aanduiding van het gebied op het Gewestplan Antwerpen als groene zone.

Het hierboven aangegeven gedeelte van het bos gaat definitief verloren, vermits daar ook de bedrijfsgebouwen van de stormstuw zullen worden opgetrokken. Bovendien valt te vrezen voor het overblijvende gedeelte van het bos. Vast staat dat door de bouwactiviteiten de rust in het bos 10 jaar lang verdwenen zal zijn. De werken zelf én de aanvoer van het materiaal zullen enorm veel verstoring veroorzaken! Bovendien stelt zich de vraag, welke invloed de grondwaterpeilverlaging op de overblijvende bomen zal hebben. Met het voorbeeld van de bomen in de Antwerpse Zoo (uitdroging

van de bodem t.g.v. de metrowerken) voor ogen, valt het ergste te vrezen.

Zeker is in ieder geval, dat het Sint-Annabos zijn functies grotendeels niet meer zal kunnen vervullen. En dat juist in een periode, dat van jaar tot jaar meer mensen van Linkeroever en de Antwerpse stadskern hun vrije tijd dicht bij huis doorbrengen!

2. Het natuurgebied Blokkersdijk wordt in zijn bestaan bedreigd.

In 1980 werd het ruim 100ha grote natuurgebied Blokkersdijk bij Koninklijk Besluit als waardevol landschap beschermd. Blokkersdijk is dan ook zo maar geen stukje groen : na het Zwin te Knokke is het het voornaamste watervogelgebied van België. Sinds 1973 werden ruim 240 vogelsoorten

Is beter dijkonderhoud en dijkversteving de oplossing ?

vastgesteld, waarvan er 65 in het gebied broeden. Het gebied is ook belangrijk als overwinterings- en ruigebied, terwijl heel wat soorten er tijdens de trekperiode verblijven. Daardoor is Blokkersdijk niet alleen van nationaal, maar ook van internationaal belang!

Die vogelrijkdom heeft het gebied grotendeels te danken aan de 50ha grote plas. Te vrezen valt, dat door de verlaging van het grondwaterpeil in het Sint-Annabos ook de daaraan grenzende plas zal droogvallen. Dat zou meteen het einde betekenen voor dit uitzonderlijk waardevolle en belangrijke watervogelgebied. Tevens zou het gebied zijn sociale en edukatieve functie grotendeels verloren zien gaan.

Beide voorafgaande punten zouden reeds genoeg moeten zijn om de stormstuw niet te bouwen. Sint-Annabos en Blokkersdijk verminken, zou tevens elke geloofwaardigheid van onze gezagsdragers inzake natuurwetenschappelijk, edukatief, rekreatief en sociaal beheer vernietigen! Het is bovendien opmerkelijk, dat deze punten door hen, die belang hebben bij de bouw van de stormstuw, angstvallig worden doodgezwegen.

* Daarnaast heeft WNLO echter nog een reeks bezwaren tegen het stormstuwproject als dusdanig.

1. De hoge kostprijs.

De bouwkosten op 30 miljard geraamd, te spreiden over de bouwperiode van 10 jaar. Als men er vanuitgaat, dat de stormstuw 100 jaar dienst kan doen, en dat hij met Vlaams geld zou betaald worden, komt dat neer op 4000 frank per inwoner (Ter vergelijking: voor de oplossing dijkverhoging + potpolders zou dat op 200 frank komen!).

Dit is een enorm bedrag voor wat ons "marginale bijkomende veiligheid" moet brengen! Bovendien zou dit bedrag bij voltooiing van de stormstuw wel flink wat hoger zijn: een verdubbeling, dus 60 miljard, lijkt ons niet overdreven, gezien de stijging van de geraamde kosten in de voorbije jaren (juni 1979: 12 tot 15,

februari 1982: 23, januari 1983: 25, einde 1983: 30 miljard!).

2. De hoge bedrijfs- en onderhoudskosten.

Een waterbouwkundig werk als de stormstuw zal permanent bemand moeten zijn, al was het maar om het bedrijfsklaar te houden en het hoogstnodige onderhoud te verzekeren. Deze onkosten zullen betaald moeten worden vanaf de afwerking. Met het verloop der jaren zullen zij bovendien steeds stijgen door het optreden van slijtageverschijnselen aan de stormstuw.

En ook deze hoge onkosten worden gemaakt voor de "marginale bijkomende veiligheid".

3. De risikofaktor.

Wie enigszins vertrouwd is met de Schelde, weet hoe grillig deze waterweg is. Hoe vaak lezen we niet, dat een schip een sluis heeft geraamd of op drift is geraakt. Vooral bij ongunstige weersomstandigheden (slecht zicht, veel wind) is de mogelijkheid dat een schip in aanvaring zou komen met de dwars op de vaarrichting gebouwde stormstuw groot.

Wat blijft er van die "marginale bijkomende veiligheid" nog over, als de stormstuw t.g.v. beschadiging voor maanden buiten dienst is?

4. De esthetische faktor.

Een betonnen kolos met 4 pijlers, die 120 meter hoog zijn (de toren van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal is 123 meter hoog!) kan bezwaarlijk als mooi bestempeld worden.

* Tot slot wensen wij hier

nog in te gaan op enkele argumenten, die steeds weer aangevoerd worden door de voorstanders van de stormstuw.

1. De stormstuw vormt het sluitstuk van het sigmaplan. Hierbij wordt over het hoofd gezien, dat in het sigmaplan een zestal mogelijkheden ter voorkoming van overstromingen werden opgesomd. In enkele daarvan (dijkverhogingen en dijkverhogingen + potpolders) was er van meet af aan geen sprake van een stormstuw!

2. De tewerkstelling.

Uit de K.U.L.-studie blijkt, dat men bij een eventuele bouw van de stormstuw op een tewerkstelling van 17.500 man/jaren zou kunnen rekenen. Met een bouwperiode van 10 jaar zouden er dus 1.750 man aan het werk kunnen. Dit voorstellen, alsof daarmee de werkloosheid opgelost wordt, is wel erg simplistisch.

Bovendien zullen in de op te richten tijdelijke vereniging voor het bouwen van de stormstuw buitenlandse bedrijven moeten opgenomen worden, al was het slechts voor de inbreng van de waterbouwkundige technologie. Die firma's zullen zeker eigen, d.w.z. buitenlands, personeel inzetten, waardoor de invloed op de tewerkstelling in België nog zal verminderen. De bouw van de Kennedytunnel onder de Schelde heeft dit duidelijk aangetoond.

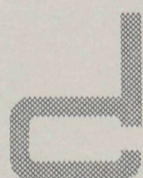
Paul Gerené
Galgenweellaan 5 bus 1
2050 ANTWERPEN

een beter leefmilieu voor uw spaarcenten?
probeer eens bij CODEP,
een mensvriendelijke spaarkas!

* GEWONE SPAARBOEKJES * TERMIJNSPAARBOEKJES * SPAARCERTIFICATEN
AAN TOONDER * WOONSPAARBOEKJES * ZICHTREKENINGEN * HYPOTHEEK-
LENINGEN EN SOCIALE LENINGEN MET STAATSWAARBORG * ES FONDS *
AMERICAN EXPRESS CARDS * PERSOONLIJKE LENINGEN EN FINANCIERINGEN
* BEHEER EN BEWARING VAN EFFAKTEN * DEPOSITOREKENINGEN * HUUR-
SAFES *

 CODEP

PRIVATE SPAARKAS C.V.

Hoofdzetel: Galileïlaan 5, bus 16, 1030 Brussel, tel. 02/214.97.11

Het Struktuurplan

aanzet of scherm?

Onlangs werd vanuit het Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, de eerste nota openbaar gemaakt over het structuurplan voor Vlaanderen. Deze eerste publikatie behandelt de structuur, de methodologie van het structuurplan. Over de vraag waar het ministerie inhoudelijk naartoe wil met dit structuurplan, werd nog niets bekendgemaakt. Met andere woorden: er is niets meegedeeld over de keuze die Akkermans wil maken in het ruimtelijk beleid, met de zegen van de Vlaamse regering. En daar gaat het uiteindelijk om.

MODEL

Voor de samenstelling van het model dat men bij het structuurplan voor Vlaanderen wil gebruiken, deed Akkermans een beroep op een ploeg van specialisten, die hun sporen in de ruimtelijke planning en bij inspraak-ervaringen ruim hebben verdiend: mensen zoals Jef VANDENBROECK, Bert VAN BELLE, Charles VERMEERSCH, Louis ALBRECHTS en anderen.

Die hebben dus een model voorgesteld waar een behoorlijk geïnspireerde ruimtelijk-geïnteresseerde burger met applaus kan bij aansluiten. Kwaliteit, knap werk, eerlijk en gestoeld op overtuiging en praktijkervaring. Uitstekend allemaal.

Nu is het uiteraard eenvoudig een ploeg bekwame mensen

te betalen voor een onderzoek. De verdienste zit hierbij alleen in de keuze van deze specialisten. Uiteraard houdt de verantwoordelijkheid van deze ploeg op waar zij het resultaat van hun onderzoek aan de minister overhandigen. Van dat ogenblik af begint de politieke verantwoordelijkheid. En dan klinkt het verhaal al snel helemaal anders.

EERSTE STAP IS AL FOUT

Want in het kader van dit structuurplan Vlaanderen heeft zich tot nog toe al één feit voorgedaan: de samenstelling van de Vlaamse Commissie Ruimtelijke Ordening (VLACORO), verschenen in het Staatsblad, geïnstalleerd op 3 februari jl.

En wat stel je daarbij vast? Akkermans heeft voor de sa-

menstelling van die VLACORO geen beroep gedaan op mensen die in de praktijk staan van de ruimtelijke ordening. Hij heeft wel een beroep gedaan op politieke partijen en hen gevraagd binnen hun eigen rangen beleidsspecialisten aan te duiden. Dat die dan liefst ervaring zouden hebben in ruimtelijke ordening of ruimtelijke planning, deed niets terzake.

Van vertegenwoordiging van basisgroepen en verenigingen, die zich al jaren inzetten voor een beter ruimtelijk beleid, is geen sprake. In de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu (van Lenssens) zit tenminste nog de Bond Beter Leefmilieu, al werd ook daar de vertegenwoordiging van basisgroepen en verenigingen van de bevolking zeer sterk terugschroefd. En die Vlaamse Raad voor het Leefmilieu staat hiërarchisch onder de VLACORO.

Daarenboven is de dubbelzinnigheid hier al meteen troef: ondanks het feit dat een belangrijk aantal leden van VLACORO dus gerecupereerd werden uit de politieke partij-

en, blijken de leden van VLA-CORO daar **alleen in eigen naam** in te zetelen. We kennen die truuks.

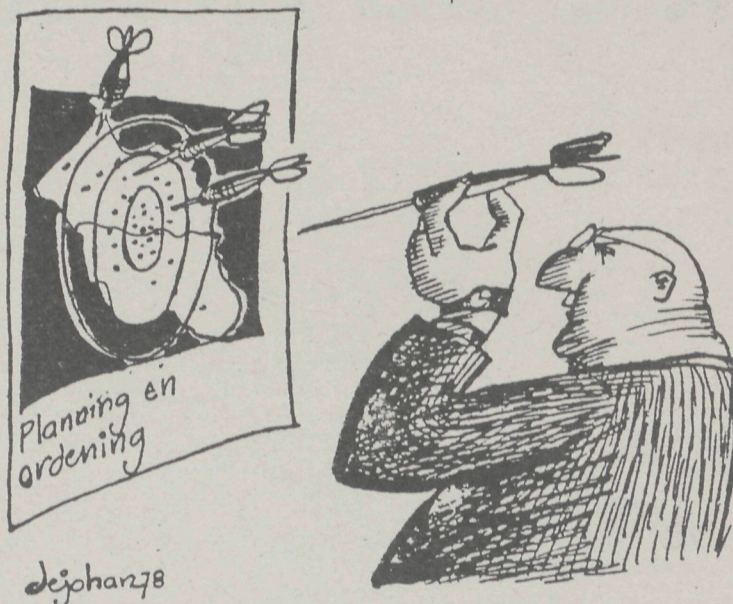
Bij de samenstelling van die VLACORO - waarvan de rol in het hele ruimtelijke besluitvormingsproces zeer groot is - werd dus dezelfde fout begaan als bij de samenstelling van de regionale kommissies van advies rond de gewestplannen : daar zijn de ruimtelijk-geïnteresseerde verenigingen en basisgroepen al evenmin terug te vinden.

AARZELENDE VERWACHTING

Die eerste concrete stap van het met veel tamtam aangekondigde nieuwe ruimtelijk beleid in Vlaanderen, waarbij vanalles werd beloofd rond democratische werking en totstandkoming, bewijst dus zwart op wit dat die democratische werking niet wordt gerealiseerd.

Vermits het ruimtelijk beleid, van in het begin in handen van de CVP, zonder meer een ramp en een totale mislukking is geweest in dit land, mag het begrijpelijk zijn dat de ruimtelijk-geïnteresseerde kringen sceptisch stonden tegenover dit structuurplanproces voor Vlaanderen. Gezien de kwaliteit van de externe stuurgroep die de methodologie op punt stelde en die dit eerste dokument samenstelde, rees enige verwachting. Maar het eerste politieke feit, de samenstelling van VLACORO, heeft die wankelende verwachting een zware opdoffer gegeven.

Merkwaardig in dat verband is dat de opstellers zelf van dit werkingsmodel voor het structuurplan Vlaanderen duidelijk hun groot ongenoegen hebben uitgesproken over die VLACORO. Zij hebben zich daar ten aanzien van Akkermans fel tegen verzet : als de makers zelf van dit structuurplanmodel al aan de alarmbel hangen van bij de eerste politieke stap die gezet wordt, dan wordt het allemaal toch hoogst bedenkelijk.

WELKE KEUZES ?

Er wordt dus met een duidelijke argwaan uitgekeken naar het tweede dokument waarin de inhoud zal worden omschreven, waarin de visie op het Vlaamse ruimtelijk beleid zal worden verduidelijkt (als 't lukt). Dat betekent dat Akkermans (of zijn opvolger/ster) keuzes zal moeten maken. En bij zo'n keuze kan je je natuurlijk niet verschuilen achter een groep externe deskundigen : dan moet je duidelijk maken waar je zelf achterstaat, dan ben je dus bezig met politieke keuzes.

Als die keuze uitvalt in het voordeel van de economisch-financiële belangen, die al tientallen jaren lang de ruimtelijke ordening in dit land hebben afgetakeld, of als het beleid nog eens blijft steken in dubbelzinnigheid en onduidelijkheid, dan mag je nu al zeggen dat het hele gebeuren rond het structuurplan Vlaanderen al zijn krediet volledig zal verloren hebben bij hen die zich inzetten voor een beter ruimtelijk beleid.

Wart hoe zal het milieu rond het ruimtelijk beleid reageren als Akkermans niet binnen afzienbare tijd ofwel een onhoudbare keuze maakt, ofwel helemaal géén keuze maakt ?

Toen men aan de deskundigen vroeg waarom zij meewerkten aan het structuurplan Vlaanderen, en dus hun reputatie verbonden aan een plan waarvan de inhoudelijke keuze nog niet eens was gemaakt, konden zij alleen antwoorden : "Er is geen alternatief". Of, met andere woorden : dit is de poging van de laatste kans.

HET BLIJFT VRIJETIJSBESTEDING

Zolang de inhoudelijke keuze rond het ruimtelijk beleid voor het Vlaanderen van morgen niet duidelijk werd bepaald, bijvoorbeeld in de vorm van

een dekreet op de ruimtelijke ordening dat de wet op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening van 1962 bijstuurt, blijft het specialistenwerk van vandaag, hoe knap hun model ook mag zijn, een vorm van vrijetijdsbesteding.

De gemotiveerde mensen en groepen die zich vastbijten in het ruimtelijk beleid worden dus nog altijd aan het lijntje gehouden, in afwachting dat het beleid - eindelijk - zal vertellen wat zo'n visie is op de ruimtelijke ordening in een democratische staat.

En intussen doen de **belangen-groepen binnen de ruimtelijke sectoren** verder hun zin, waardoor de ruimtelijke aftakeling voortduurt, belangengroepen zoals een Boerenbond, een Nationale Landmaatschappij, een betonlobby, een automobiellobby van Febeac, firma's die de recreatiecentra op vrijwel industriële schaal aan de man brengen, de immobieliën-firma's, en ga zo maar door.

Zolang binnen die jungle niet duidelijk wordt ingegrepen en orde op zaken gesteld, blijft het dus een vorm van vrijetijdsbesteding, die nu, door de kwaliteit van dit professionele model van het structuurplan Vlaanderen, alleen wat boeiender is geworden. Maar die nog steeds aan de kant staat.

KERNVRAGEN

Tijdens een bijzonder druk bijgewoonde studiedag rond dit structuurplan voor Vlaanderen te Antwerpen, werden binnen een aantal werkgroepen een **reeks kernvragen** samenge-raapt en voor de voeten geworpen van het beleid.

Die kernvragen hadden o.m. betrekking op de volgende elementen :

- Men komt nu aandragen met een structuurplan voor Vlaanderen, in een stadium waarin er al zo ellendig veel ruimte verloren is gegaan.
- Hoe los je met een Vlaams ruimtelijk beleid het probleem op van wat op nationaal vlak wordt gerealiseerd ? Want het grootste deel van de budgetten en dus van de ingrepen op de ruimte (althans vanuit de gemeenschap) zit bij de nationale overheid en niet bij de gewestelijke. Hoe zal men die nationale initiatieven ertoe brengen in te spelen op dit Vlaamse ruimtelijk

beleid ?

- Het geld en de andere mid-delen zitten bij de lobby's die werken binnen de sectoren, en niet bij hen die een beter ruimtelijk beleid nastreven.
- Hoe zit het met de reorgani-satie van de Vlaamse adminis-tratie ? Eén deel daarvan, de Administratie voor de Ruim-telijke Ordening en het Leefmi-lieu (AROL), werd al herschikt. Maar wanneer volgen de andere administraties ? Als je immers het ruimtelijk facet wil afwegen tegen het economisch en het socio-kultureel facet, en het resultaat daarvan wil vertalen naar een beleid, dan heb je

daar een volledig herschikt administratief kader voor nodig.

- Wanneer krijgt de ruimtelijke ordening eindelijk voldoende middelen (geld, personeel, materiaal, structuren,...) ter beschikking ?

- Men had eerst de inhoudelijke problemen en knelpunten moeten bespreken in plaats van te beginnen met een methode-model. Dus : eerst keuzes maken inzake de ruimtelijke facetten van het havenbeleid, het wegenbeleid, het openbaar vervoer, de stadsvernieuwing, de KMO's, de landbouw, enz.
- Doet het structuurplan-Vlaanderen geen nieuwe speculatie-golf ontstaan ? En wat doe je met de dreiging van de planschade ?

- Welke preciese bevoegdheden kent men toe aan het gewest, de provincies, de gemeenten ? En wat doe je met geografisch samenhangende streken, met interkommunales die de krachten bundelen van kleinere gemeen-ten ?

- Hoe gaan de gemeenten de middelen vinden om een dienst planning op te richten, bevolkt met vakmensen ?

- Hoe regel je de participatie van de niet-georganiseerde bevolking ?

- Welke middelen kan men vinden voor een wetenschappelijk-technische onderbouw? Met welke timing zal dit stuk-tuurplan werken ? Welke fasen tegen wanneer ?

- Het hele structuurplanproces doet dienst als een sluier waarachter het beleid zich kan verschuilen, zolang dat beleid geen duidelijke keuzes maakt.

- Hoe zal men de samenstelling van VLACORO wijzigen, gesteld dat dit kan ?

- De macht van de ruimtelijke ordening zit niet bij de ruimtelijke ordening. Hoe los je dit op ?

- Hoe komen we tot een grond-beleid ? Zonder grondbeleid heb je namelijk geen greep op de ruimtelijk ordening.

HET BELEID ANTWOORDT...

Hoe op die vragen tijdens deze studiedag werd geantwoord door het beleid, is ronduit beschamend. Dat "beleid" betekende konkreet : minister Akkermans, kabinetschef VAN EETVELT, en kabinetsattaché (zogenaamd specialist in ruimtelijke ordening) PAUWELS.

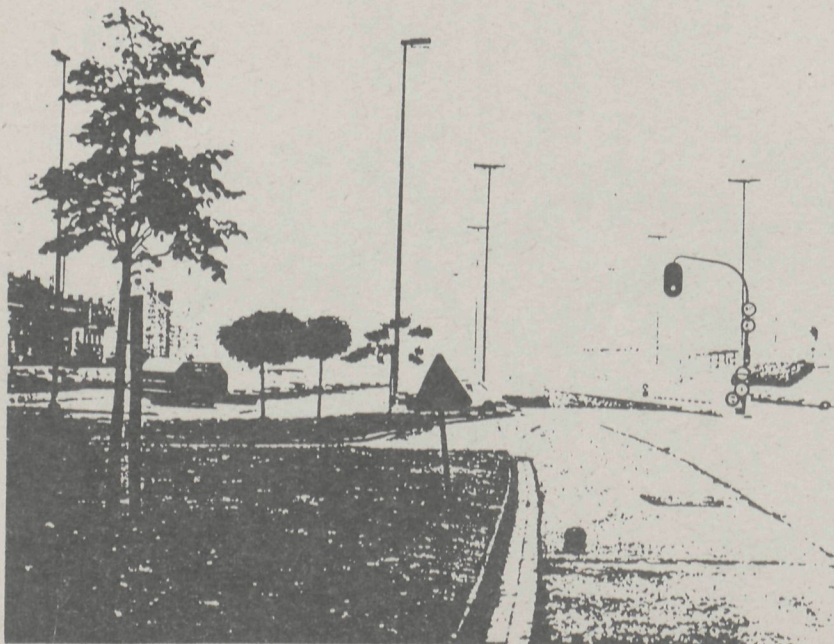
De antwoorden van Pauwels kwamen er in feite op neer dat hij de **volwaardige participatie afwees**. Hij kon zich ten aanzien van de aanwezigen alleen maar verschuilen achter een **waardengordijn** waarin uitspraken opdoken zoals "we moeten praten", "kontakten zijn belangrijk", "er moet overleg zijn", "we moeten naar een gentlemens agreement", zonder ook maar iets konkreets te zeggen als antwoord op konkrete vragen.

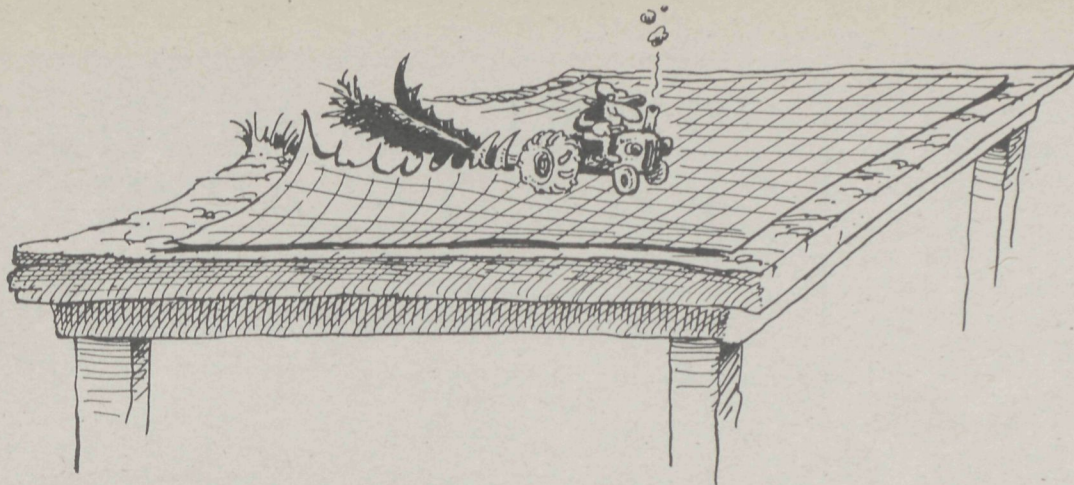
Van Eetvelt verschoof de knelpunten die aan bod kwamen naar de toekomst, en Akkermans zelf stapelde een reeks **zagezegde volkse, dialektisch verpakte uitspraken** op mekaar, waarbij hij uitgebreid de draak

stak met wat hij noemde "de geleerden, waar ge niet kunt mee klappen", waarmee hij in feite zijn eigen externe deskundigen belachelijk maakte, deskundigen die hij zelf had aangesteld om de methode van dit structuurplan uit te knobbelen. Ook hij verloor zich in vage, nietszeggende uitspraken over "samenwerken", "hoe we dat gaan realiseren, daar gaan we het samen over hebben", "we zullen rekening houden met uw reakties", "U mag uw opmerkingen gerust overmaken aan de plangroep, aan de administratie of aan mijn kabinet", "het is een zaak die ons allen aangaat", "de man met de pet waar zo weinig naar geluisterd wordt", "het gezond verstand", "de mensen zijn belangrijk" en nog meer van die dingen waar niemand moeite mee heeft en waar je niets duidelijk mee maakt.

Hij sleurde er zelfs het diep-in-'t-eigen-hart-kijken van Alice NAHON bij en zette de kroon op het werk door uit zijn Groot Citatenboek een aantal uitspraken te lichten over democratie die dit onsa-menhangende, nietszeggende verhaal met een grappige noot moesten afronden.

Een flink gedeelte van de zaal vernam dit alles onthutst

en met verstomming. De kloof tussen de kwaliteit van de deskundigen en gespreksgroepen enerzijds en van het beleid anderzijds was zo gapend groot, dat dit nog een extra-pakket illusies ontnam aan diegenen die nog enigerlei verwachtingen koesterden ten aanzien van de volgende stap : de tweede nota, over de inhoud dus, de keuzes in het ruimtelijk beleid.

Het bleek eens te meer dat de verantwoordelijke minister voor de ruimtelijke ordening en zijn specialist ter zake, op zijn kabinet niets begrepen hebben van ruimtelijke ordening, dat echte inspraak en participatie voor hen holle, onbegrepen begrippen blijven en dat hun eerste beleidsbeslissing in het kader van dit structuurplan-Vlaanderen (de samenstelling van de VLACORO) volledig indruist tegen wat de basis van dit structuurplan zou moeten zijn.

Daarenboven meen ik, vaststellend hoe groot de macht en de lobbying is binnen de sectoren die te maken hebben met de ruimtelijke ordening, dat een coalitie van CVP met PVV nooit in staat zal zijn tegen de belangen van deze machten in te gaan, omwille van de eenvoudige reden dat zij volledig ingebakken zitten binnen deze belangengroepen. De vermenging is te groot, ze zijn er met handen en voeten aan gebonden eenmaal dat het erop aankomt de konkrete keuzes te maken, geval per geval, projekt per projekt, belang per belang.

Want ik kan ook vaststellen dat Akkermans als verantwoordelijke minister meer belangstelling heeft voor de kleine en middelgrote ondernemingen en er bijgevolg vooral zal op toezien dat de ruimtelijke ordening de KMO's niet hindert, en bijgevolg geregeld optreedt tegen de belangen van de

ruimtelijke ordening.

Daar zijn voldoende bewijzen van aanwezig. Van een goed ruimtelijk beleid moet, met of zonder knap methode-model, nog alles worden bewezen.

Ik geloof dus niet dat dit met een structuurplan-Vlaanderen anders zal worden, en ik geloof dat dit structuurplan vooral dienst zal moeten doen als scherm waarachter het niet-ruimtelijk beleid zich zal verschuilen. Hoezeer ik ook overtuigd ben van de noodzaak van een structuurplan voor Vlaanderen en van de kwaliteit van hen die deze eerste nota hebben opgesteld.

Paul Staes

GEZOND WONEN GEZOND SLAPEN

SLAAPKONFORT IN
100 % NATUURMATERIAAL

lattenroosters
matrassen uit stro, katoen, wol
beddegoed uit wol - zijde
medisch gelooide schapevachten

Statisch opladend
materiaal kan uw
gezondheid
schaden.

Brugsesteenweg 28 te 8720 KUURNE 056/35.31.61
Reynderstraat 29 te 2000 ANTWERPEN 03/232.03.79
Verschuerestraat 15C te 8790 WAREGEM 056/60.76.61

RICHT UW SLAAPKAMER IN
MET NATUURLIJKE MATERIALEN

Jonathan en de Zwamdraad :

TOPPERS IN NATUURVOEDING !

presenteren :

- "ZO'N LEKKER PADDESTOELHOEKJE... (NIEUW !). Alles omvattende teeltbrochure door Magda Verfaillie om zelf eetbare paddestoelen te kweken. Met 20 pg. recepten 350 Fr.
- TIENTALLEN VERSE VEGETARISCHE SPECIALITEITEN op basis van SEITAN en TOFU. Verkrijgbaar in elke goede natuurvoedingszaak. of...
- RECHTSTREEKS EN DAGVERS IN het winkeltje van JONATHAN ! Antwerpsesteenweg 336 (achter garage Rietje) te Kapellen-Mariaburg STEEDS TOT UW DIENST !

promotie

kennismakingspakket

nu **229 F**

normale verkoopprijs 389 F

META-produkten zijn mens- en milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen. Door het uitsluitend gebruik van minerale en plantaardige grondstoffen sparen zij het ekologische organisme. Door hun concentratie zijn zij zeer zuinig in het gebruik. META-produkten bevatten noch fosfaten, noch synthetische detergenten.

Proefpakket: 1 GRIT schuurpoeder, 1 NIXE afwasmiddel, 1 SILVESTER reinigingsmiddel, 1 KERAS shampoo, 1 KRISPIJN lederverzorging.

Verkrijgbaar bij:
AKWARIUS, Toekomststraat 17, 9800 Deinze · DE BRANDNETEL, Maalderijstraat 24, 2510 Mortsel · DE SPIRAAL, A. Sifferstraat 46, 9930 Zomergem · of via uw winkel.

Producent: TECHNEIA CV, Kleine Goddaert 26 - 2000 Antwerpen

EUROPEES MANIFEST

Enkele krachtlijnen uit het EEB-manifest voor de Europese verkiezingen 1984.

Dit manifest bevat punten die alle verenigingen die aangesloten zijn bij het EEB, zeer belangrijk vinden; zij roepen de kandidaten op om de idee van dit dokument over te nemen. **1. EKONOMIE** Een ekonomie waar de nadruk wordt gelegd op de kwaliteit i.p.v. de hoeveelheid van geproduceerde goederen, waar het hergebruik van grondstoffen gestimuleerd wordt en ploegwerk zoveel mogelijk wordt vermeden, leidt tot verhoging van de levensstandaard in de vorm van arbeidsvreugde. In een ekonomie waar verbruiksgoederen niet konstant moeten vervangen worden, is er minder vraag naar konsumptie en meer behoefte aan ontspanning en vrije tijd. Door werktijdverkorting zou het voorhanden zijnde werk eerlijker verdeeld worden. Handenarbeid moet ook naar waarde geschat worden. De oprichting van kleine en middelgrote ondernemingen moet gestimuleerd worden en multinationals moeten beter gekontroleerd worden. Zulk een ekonomie moet uiteraard tot stand komen in samenwerking met de ontwikkelingslanden door het gebruik van aangepaste technologieën in Europa en de Derde Wereld.

2. LANDBOUW Een meer milieuvriendelijke landbouw moet ontwikkeld worden, met minder energieverbruik en een betere kwaliteit van de produkten. Een landbouwbedrijf moet totaal verschillend blijven van een industrieel bedrijf. Vroeger was de landbouwer immers niet alleen een voedselproducent : de mooiste plekjes van Europa zijn ons bewaard gebleven door de landschapsbeschermers die de boeren waren en nog dienen te zijn.

Nochtans gaat de industrialisering van de landbouw gewoonlijk tegen deze principes in. Niet produkten, maar producenten zouden moeten gesubsidieerd worden, willen we de specifieke landelijkheid bewaren door middel van onze

heide, vlakten, graslanden, hagen, enz. **3. ENERGIE** Er moeten onmiddellijk maatregelen genomen worden om energie te besparen in alle sectoren en alle vormen. Men kan zich afvragen of ekonomische groei onvermijdelijk samengaat met hoger energieverbruik. Europa zou zijn inspanningen en research moeten concentreren op het gebruik en ontwikkeling van zonnecellen. De bouw van nog meer kerncentrales moet uitgesteld worden tot er meer duidelijkheid is over de risico's en de wenselijkheid en haalbaarheid van een alternatieve energiestrategie. Deze wachttijd is noodzakelijk om te komen tot een energiebeleid waar eensgezindheid over bestaat, wat noodzakelijk is in een democratie. **4.**

TRANSPORT Bij het opstellen van een verkeersbeleid, moet er rekening mee gehouden worden dat er factoren zijn (sociale, ekologische, energieschaarste, landgebruik, veiligheid) die grenzen stellen en dat persoonlijke mobiliteit en vrachtvervoer niet eeuwig kunnen blijven groeien. Het

beleid moet erop gericht zijn de groei van alle vervoer te beperken i.p.v. de onbeperkte groei nog te vergemakkelijken.

5. RUIMTELIJKE ORDENING EN BEBOUWDE KERNEN

Het beleid van de Gemeenschap

zou moeten gericht zijn op een evenwichtige decentralisatie en regionalisering, en niet alleen op industriële ontwikkeling. De verschillende functies in de stad moeten vermengd blijven en bij de ruimtelijke ordening moeten naast ekonomische, ook milieu- en sociale overwegingen heersen. Inzonderheid bij de uitgroei van toerisme moet erop gelet worden dat de capaciteiten van een lokaliteit niet overschreden worden. **6. KULTUREEL ERFGOED** Naast zijn onschatbare waarde, geeft het

Europese architectonisch erfgoed het volk zijn bewustzijn van zijn gemeenschappelijk verleden en toekomst. Daarom is het behoud hiervan van vitaal belang. Niet alleen uitzonderlijke gebouwen met hun omgeving moeten beschermd worden, maar ook alle delen van steden en dorpen met historisch, cultureel of sociaal belang, in samenspraak met de lokale bevolking. **7. NATUURBEHOUD**

Het natuurlijke milieu wordt erg bedreigd door industriële en stedelijke expansie en de impact van van de verhoging van vrije tijd en verkeer. Het is van levensbelang alle habitats te beschermen, vooral waterrijke gebieden en plaatsen waar trekvogels voedsel en beschutting vinden. Er moet een strikte controle komen op jacht, visvangst en dierenparken. Onmiddellijke actie is vereist tegen de uitroeiing van soorten nodig voor het biologisch evenwicht (b.v. vossen en andere predatoren). Ook het mariene milieu mag niet uit het oog verloren worden. **8. VERVUILING** Grensoverschrijdende

vervuiling en vervuiling door verhandelde produkten (b.v. auto's) zijn een specifiek werkvlak voor de Europese Gemeenschap. Unilaterale maatregelen van de lidstaten kunnen onevenwicht meebrengen en de Gemeenschap moet haar macht aanwenden om dit te voorkomen. In het bijzonder moet benzine loodvrij worden. Het gebruik van hormonen in veekekerijen moet onmiddellijk stopgezet worden. Luchtvervuiling van krachtcentrales en andere bronnen moet drastisch verminderen door middel van strenge energiebesparende maatregelen.

9. GEZONDHEID EN LEEFMILIEU Nu de geneeskunde enorme vooruitgang heeft gemaakt, moet het aksent worden gelegd op gezondheid op lange termijn, door middel van preventieve geneeskunde en gezonde basisvoeding, waarin additieven en pesticiden ontbreken.

10. TOXISCHE BESTANDDELEN Na zijn zogenoemde "zesde amendement" moet de Gemeenschap zijn wetgeving uitbreiden en * de produktie van nieuwe stoffen voorkomen als de testen negatief zijn; * de wetgeving uitbreiden tot de bestaande chemikaliën, * de testperiode veel langer maken en * een databank oprichten die toegankelijk is voor het publiek. Giftig afval en zijn transport stelt een groot probleem. De Europese wetgeving moet zo beperkend mogelijk zijn en de lidstaten toelaten het transport van giftig afval op hun grondgebied te verbieden. Dumpen van giftig afval in zee moet onmiddellijk gestopt worden, oplossingen moeten gevonden worden om giftig afval te behandelen of opnieuw te gebruiken, anders moet de aanmaak ervan gestopt worden.

11. ONTWIKKELINGSBELEID Het ontwikkelingsbeleid beïnvloedt ook het leefmilieu van de ontwikkelingslanden. Twee problemen vragen onmiddellijk een krachtige actie van de Gemeenschap : * Ontbossing in de ontwikkelingslanden in 't algemeen en het verdwijnen van het tropische regenwoud in het bijzonder; * export naar de Derde Wereld van pesticiden die niet mogen verhandeld worden in de Europese landen.

12. EUROPESE GEMEENSCHAP EN BESLUITVORMING Bij de besluitvorming moet de bevolking de mogelijkheid hebben zijn mening te uiten en met deze mening moet ook rekening gehouden worden. Hiervoor zijn nieuwe administratieve procedures nodig, waardoor het proces van de besluitvorming doorzichtiger wordt. De M.E.R. moet het hart worden van de besluitvorming, met de ekologische kartering als één van de werkinstrumenten.

13. BESLUIT Om deze ideeën kracht bij te zetten, stelt het EEB voor dat het Europese Parlement; * de verbetering voorstaat van artikel 2 van het verdrag van Rome en van art. 1 van het Euratom-verdrag met het doel een duidelijke wettelijke basis voor een milieubewust beleid te scheppen; * zijn macht aanwendt om milieubeschermende maatregelen voor te stellen; * bestaande informatie over milieumaterialen beschikbaar maakt.

Dit overzicht is te kort om volledig te kunnen zijn. Het probeert enkel een beeld te geven van enkele klemtonen waarop een milieubewuste Europese politiek kan berusten. De volledige tekst is beschikbaar bij het EEB, Vautierstraat 29, 1040 BRUSSEL, zowel in 't Engels als in 't Frans.

Lieve Grauls

Onze boekhouder heeft de rekeningen nagekeken:

hij werd op slag onwel...

Financieel kunnen we best een steuntje gebruiken en jij kan ons daarin helpen !
Met de vernieuwde werking van de Bond Beter Leefmilieu zijn ook haar activiteiten ontzettend toegenomen en dat kost geld ... veel geld.
We hebben een voorstel : Breng je omgeving ertoe een abonnement te nemen op MILIEU-RAMA. Daarmee zorg je er niet alleen voor dat de milieu-informatie breder verspreid wordt, bovendien geef je de Bond Beter Leefmilieu de broodnodige steun.
DOEN !!! ... WE REKENEN OP JE !

MDP

europa

* De Parlementaire groep van de Raad van Europa organiseerde op 1 en 2 maart in Barcelona een seminarie "Milieubescherming als middel van tewerkstelling". Teksten en verslag zijn te verkrijgen bij de Raad van Europa, persdienst, BP 431 RG, F-67006 STRASBOURG.

* De regering van de Duitse Bondsrepubliek besliste dat vanaf 1 januari 1986 loodvrije benzine moet beschikbaar zijn in alle benzinestations. Alleen wagens die rijden op loodvrije benzine zullen na die datum in Duitsland te koop aangeboden worden. De Duitse minister bevestigde dat zijn land van plan is alleen door te gaan, ook als de andere EG-landen niet volgen.

politiek

* Uit het antwoord van gemeenschapsminister De Wulf aan kamerlid Van Velthoven (SP) op zijn vragen i.v.m. de waterkwaliteit van de Grote Beek en de Kleine Beek in Tessenderlo, vernemen we één en ander over de grondwaterreserves in de streek van de Laak. Het zal een hele opluchting zijn te vernemen dat A.R.O.L. sinds oktober vorig jaar de zaak onderzoekt. Ook blijkt de toestand nog geen zorgen te baren, dat er zelfs een merkelijke verbetering kan worden vastgesteld voor wat betreft het arsenikumgehalte (viel er dan voorheen zoveel arsenikum te bespeuren?). De verontreiniging van het grondwater kan verhinderd worden door het slib in de waterlopen niet te ruimen om doorsijpeling te voorkomen en het zo spoedig mogelijk in gebruik nemen van de kollektor langs het Albertkanaal. De eerste maatregel is o.i. al erg dubieus, maar de kollektor langs het Albertkanaal heeft al een zodanige lijdensweg achter de rug, dat we rustig mogen konkluderen dat een zuivere Laak, allesbehalve voor morgen zal zijn.

* In de Vlaamse Raad wordt minister Lenssens aan de tand gevoeld over de loodvervuiling in Hoboken en Kruibeke door F. Geyselings (Agalev), O. Meyntjens (V.U.) en L. Detiège (SP). Ondanks de inspanningen van de overheid en de metallurgie zelf, zijn er toch nog ernstige problemen; grote boosdoener is het neervallend stof van de ertsen (oud en nieuw). Wat ons vooral interesseert in de toespraak van minister Lenssens is achter de passage waarbij hij het heeft over het principe "de vervuiler betaalt". Citaat : "...maar ik wil toch waarschuwen voor het als "boutade" hanteren van de slogan die iedereen lijkt te aanvaarden, met name dat de vervuiler betaalt. Men kan bezwaarlijk de vervuiler uit een lang verleden doen betalen..."

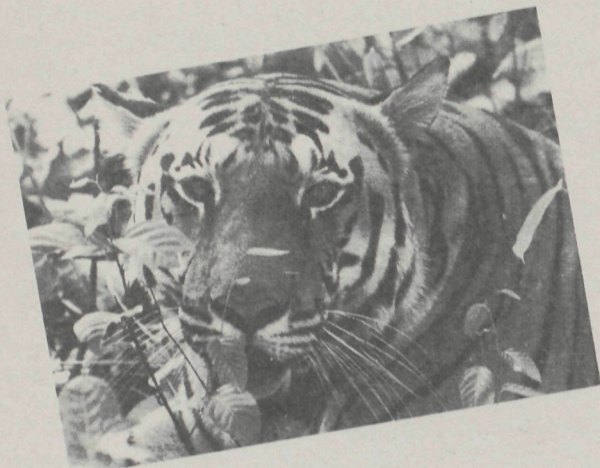
Zozo, de uitspraak : "de vervuiler betaalt" door de minister zelf bij vele gelegenheden geuit, mag dus niet te ernstig genomen worden; opschrijven en goed onthouden milieu-activisten!

* Een tip voor de gebruikers van het openbaar busvervoer. Uit het antwoord van minister De Croo aan D. Vervaeke (V.U.) blijkt dat volgens art. 33 van het exploitatiereglement van de N.M.V.B. de motor niet onnodig mag blijven draaien aan de eind- en aansluitingspunten. Indien het oponthoud langer duurt dan de nodige tijd voor het in- en uitstappen moet de motor altijd stilgelegd worden. Dus, buspassagier als uw chauffeur zich milieu-onvriendelijk gedraagt door onnodig brandstof te verspillen en meer uitlaatgassen produceert dan nodig, sla hem om de oren met dit artikel.

* Kopies van een studie van de Europese commissie, waarin de kosten van de verschillende energiebronnen, in 't bijzonder van elektriciteit, in de lidstaten worden vergeleken, zijn beschikbaar bij het EEB (Vautierstraat 29, 1040 BRUSSEL). De cijfers handelen over 1983.

* Het EEB formuleerde zijn commentaar op de ontwerp-richtlijn ter beperking van de luchtvervuiling vanuit grote verbrandingsinstallaties. Dit document telt 5 blz. en een min of meer volledige bespreking zou ons te ver over de toegestane halve bladzijde leiden. Toch één praktische tip : de NOx-vervuiling door wagens ligt bij een snelheid van 120km/u 60 % hoger dan bij 90km/u. Het EEB stelt de regeringen van de lidstaten voor hier rekening mee te houden en snelheidsbeperkingen op te leggen, wat in de States zonder moeilijkheden lang geleden aanvaard werd. Ook Zwitserland overweegt een snelheidsbeperking tot 100km/u. op de snelwegen en tot 80km/u. op andere wegen, om de eenvoudige reden dat hierdoor de vervuiling door auto's met 7 % zou verlagen en de uitstoot van NOx met 9 %. Wat met België?

PROJEKT TIJGER

de voors
en tegens

De Bengaalse tijger wint weer terrein

Voorvechters van natuurbehoud en milieubescherming zwaaiden India vorig jaar - op de tiende verjaardag van het "Projekt Tijger" - alle lof toe. Eén van de oprichters van het Wereld Natuurfonds, Guy Mountfort, noemde het tijgerprojekt een voorbeeld voor de rest van de wereld.

De Indiase premier, mevrouw Indira Gandhi, heeft zich van het begin af aan persoonlijk ingezet voor het projekt en geld en mensen beschikbaar gesteld. "De overleving van de mens hangt af van de overleving van het planten- en dierenleven," zegt mevrouw Gandhi op een affiche van het Wereld Natuurfonds, die oproept tot natuurbescherming en een foto toont van de Indiase nationale trots, de koninklijke Bengaalse tijger.

BESCHERMING

Voordat met het projekt een begin werd gemaakt, een kleine twaalf jaar geleden, veranderde de Indiase bevolking steeds meer oerwoud in landbouwgrond en grasland. Deze ontwikkeling en de jachtsport bedreigden de tijgers met totale uitroeiing. Zo'n dertien jaar geleden werd er alarm geslagen en kort daarna vaardigde de Indiase regering een jachtverbod op deze dieren uit, een voorbeeld dat ook door andere landen werd gevolgd. Nader onderzoek wees uit dat er van 40.000 tijgers die rond de eeuwwisseling in India leefden er in 1972 nog maar ruim 1800 over waren. Met een bijdrage van 1 miljoen dollar van het Wereld Natuur-

fonds en 16 miljoen dollar van de Indiase regering werden negen tijgerreservaten in leven geroepen. In de periode tussen 1972 en 1979 is het tijgerbestand dankzij deze actie toegenomen van 1827 tot 3015 dieren.

Volgens het Wereld Natuurfonds is de bescherming van de Bengaalse tijger niet alleen belangrijk voor het dier zelf maar ook voor de bevolking: "dorpen in de buurt van tijgerreservaten hebben het voordeel van de toegenomen regenval, een regelmatig watertoevoer, de afgenomen bodemerosie, de verminderde bosbranden, de beschikbaarheid van brandhout en andere produkten van het oerwoud en de toegenomen werkgelegenheid in en rond de reservaten." Verder

wijst het Natuurfonds op het feit dat er voor nieuwe huisvesting, beter grasland e.d. is gezorgd voor de 6000 mensen die hun woonplaatsen hebben moeten verlaten ten gunste van de reservaten. Tenslotte blijkt ook het bestand van andere diersoorten weer toe te nemen. De Indiase regering is enthousiast over de tot dusver ge-

boekte resultaten en de natuurbeschermers, zowel nationaal als internationaal, zijn tevreden. Maar niet alle inwoners van de dorpen rond de reservaten zijn even enthousiast. De Indiase journalist Sanjay Mitra plaats in onderstaand verhaal enkele kanttekeningen bij het "Projekt Tijger".

KAILASH SANKHALA, de directeur van "Projekt Tijger" (foto : Wereld Natuurfonds)

In de loop van de jaren zijn de mensen zich steeds bewuster geworden van de omgeving waarin ze leven, steeds meer mensen proberen van alles te doen aan de bescherming van de natuur. Er wordt geld uitgegeven om bepaalde diersoorten te beschermen en wouden weer zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat te herstellen. Soms raken de traditionele bewoners van die gebieden hierbij hun grond en hun bossen, waar ze altijd in harmonie met hun milieu hebben geleefd, kwijt.

Hoe ongunstig dit kan uitpakken blijkt uit een aantal voorbeelden van dorpen rond de Indiase tijgerreservaten, die in het kader van het "Projekt Tijger" zijn opgezet. Het tijgerprojekt zelf is een succesvolle zaak, als je alleen kijkt naar de toename van het aantal tijgers tussen 1972 en nu. Je kunt

je echter afvragen waarom er in het verleden zoveel tijgers zijn gedood en door wie?

Ze werden niet gedood door de bosbewoners: zij gingen slechts op jacht als er vlees op tafel moest komen. Later gingen ze op jacht in opdracht van rijke mensen die dan zelf enorme winsten maakten bij de verkoop van tijgerhuiden, die zo'n 3.600 dollar per stuk opbrachten. De bosbewoners schoten natuurlijk wel tijgers als die een gevaar opleverden voor hun omgeving. Maar in die tijd leefden er nog andere diersoorten waarmee de tijger zich kon voeden. De tijgerjacht was vooral een geliefde sport onder de elite. In de loop van de jaren hebben

Indiase bosbewoners in de knel

veel natuurgebieden, onder druk van nieuwe ontwikkelingen, plaats moeten maken voor landbouwgronden en grasland, met de belangen van de bosbewoners werd toen niet in eerste instantie rekening gehouden. Ook in het "Projekt Tijger" zijn de belangen van deze mensen op de achtergrond gebleven. Er werd voornamelijk rekening gehouden met de belangen van de tijgers en hun natuurlijke omgeving.

MENSENETERS

Natuurherstel is natuurlijk toe te juichen. Maar als je dat wil doen, moet je zoeken naar een oplossing die het volgende inhoudt: het absolute

terugbrengen of zo klein mogelijk maken van het konflikt tussen mens en tijger en genoeg overlevingskansen scheppen voor beide, naast elkaar en niet in elkaars territorium. Verder moet worden voorkomen dat gebieden, die belangrijk zijn voor de overleving van de mensheid, niet verder worden opgeofferd aan nieuwe ontwikkelingen zoals het bouwen van dammen, kappen van bossen en vervuilen van rivieren. Het heeft geen zin alleen natuurreservaten te stichten zonder aandacht te schenken aan wat de anderen weer doen om de natuur te verwoesten. Helemaal erg wordt het wanneer de tijgers zelfs uit de kern van hun reservaten moeten komen om (menselijk) voedsel te zoeken.

SUNDERBAN

In 1978 meldde de Indiase krant de Statesmen in een bericht dat er in het gebied Sunderban, in West-Bengalen ten zuiden van Calcutta, per jaar "maar" 100 mensen werden opgegeten. De bevolking in dit gebied leeft voornamelijk van de garnalen- en kreeften-

vangst in krekken en van het verzamelen van honing. De Sundira-bomen, waaraan het gebied eens zo rijk was, en de herten zijn schaars geworden.

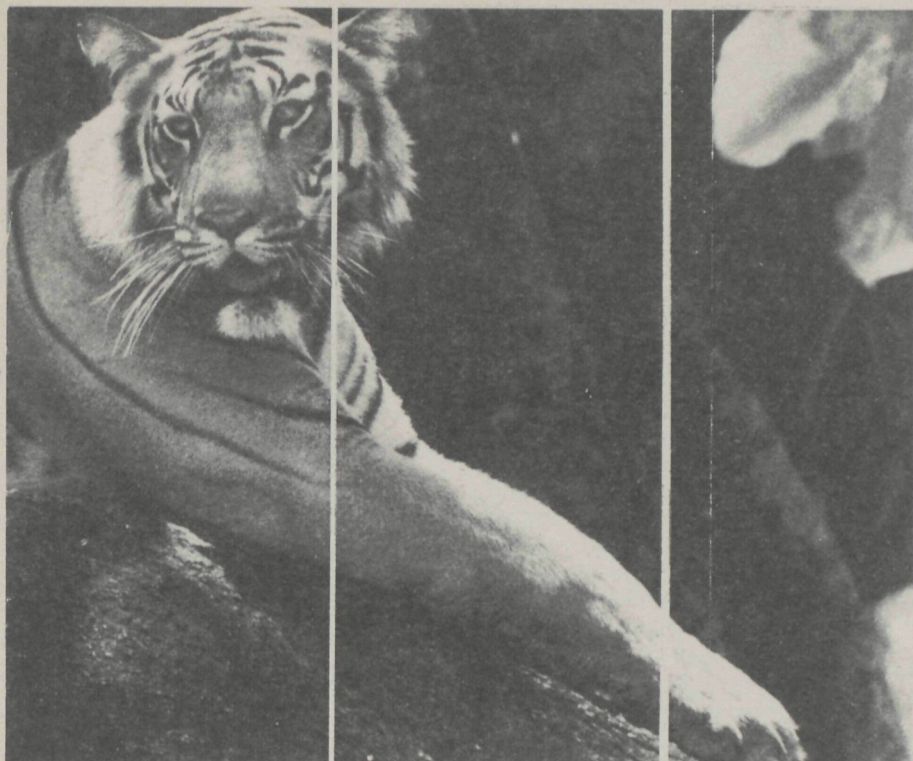
In dezelfde streek, maar dan aan de andere kant van de grens in Bangladesh, is de natuur onaangetast gebleven. Daar hoeft de tijger dan ook niet te worden beschermd. Sinds het begin van het tijgerproject in Sunderban en de instelling van een jachtverbod in 1972 zijn er 455 mensen verslonden. De laatste jaren is het aantal slachtoffers wat afgenomen sinds er zwijnen in het tijgergebied worden gefokt. Niettemin dwaalt er nog wel eens een tijger af en komt in een dorp terecht. Er is in Sunderban een dorp dat Bidhawa Khali, weduwendorp, wordt genoemd omdat er sinds het project van de 150 huishoudens 50 mannen werden opgegeten. De dorpsbewoners zijn iedere dag angstig en op hun hoede, hetgeen zelfs geldt voor medewerkers van het tijgerproject. Ze hebben lang niet altijd de wapens om zich te verdedigen wanneer ze worden aangevallen. Overigens staat er op het neerschieten van een tijger

een boete van 20.000 roepies (350 roepies = 20 frank).

BETLA

in de Chottamagpur-vallei in de deelstaat Bihar is in het kader van het project het reservaat Betla gekreëerd. Voor de autochtone bewoners van het bos met zijn Salbomen en bamboëstruiken is Betla nu ontoegankelijk geworden. Nu worden er tijgers, olifanten, luipaarden, beren en Indiase bisons beschermd. De bosbewoners mogen er zelfs geen hout meer sprokkelen om hun eten op te koken. Op drift geraakte olifanten vertrappen regelmatig hun prille landbouwgronden en hun vee wordt af en toe verslonden door hongerige tijgers.

De mensen krijgen een verloren gegaan stuk vee voor de helft van de werkelijke prijs gecompenseerd. In de dorpen is een onplezierige sfeer ontstaan omdat er spionnen onder de bevolking zijn aangesteld die stropers moeten verklikken. Er zijn rond het reservaat weliswaar "olifantenschrikkers" aangesteld, maar niet voldoende om alle dorpen in de gaten te houden. Bovendien schrikken de olifanten allang niet meer

India's nationale trots
de koninklijke Bengaalse
tijger (foto : Wereld
Natuurfonds)

van een knetterend stuk vuurwerk. Als er iemand door een tijger wordt opgegeten krijgt zijn familie 5.000 roepies. Als er een toestel van Air India verongelukt dan betaalt de maatschappij 100.000 roepies voor een volwassene en 50.000 voor een kind uit... Volgens de directeur van het tijgerprojekt Betla, de heer T.P. Singh, is het leven van de autochtone bevolking verbeterd. Er zijn geen geldleners meer die hen uitbuiten en tot slavenarbeid dwingen, er wordt niet meer gejaagd. In sommige dorpen zijn scholen gesticht en er is werk gekomen in de wegebouw, de aanleg van waterputten, bij de brandweer, enz... De autochtonen krijgen hiervoor echter een minimumloon.

Soortgelijke problemen doen zich ook voor op andere plaatsen zoals in Similipal en Kanha. Het is een treurige zaak dat juist de autochtone bewoners van de bossen, die zo harmonieus leefden met hun omgeving eerst door toedoen van ontwikkelingen van buitenaf in de problemen zijn geraakt en nu door projecten voor natuurbehoud in de knel zijn gekomen.

Sanjay Mitra

In Sunderban is het aantal slachtoffers van de tijger wat verminderd sinds er in het tijgergebied zwijnen worden gefokt (foto : Jan Stegeman)

berichten

TUIN DE WALQUE VALT NAAST DE POT.

De stad Leuven had in zijn begroting voor '83 een bedrag voor de aankoop van de tuin de Walque. Er kan dus worden verwacht dat dit aanslepende feit eindelijk zou worden opgelost. Niets bleek minder waar. Er werden zelfs niet eens pogingen ondernomen om de tuin te kopen. Want wat bleek: er is nooit contact genomen met de notaris en reeds begin '83 deelde de notaris mee dat de stad niet geïnteresseerd was.

Het opnemen in de begroting was dus eigenlijk een zoethoudertje.

"Buurtwerk de Straatmus" is niet van plan de gemeente enige rust te gunnen, zo vertellen zij tijdens een persconferentie vrijdag 22 maart jl. Ze bevestigt met klem de eis tot aankoop van tuin de Walque en zal met alle middelen er voor zorgen dat de tuin toegankelijk blijft. Bovendien zullen vrijwilligers onderhoudswerken uitvoeren om de tuin nog aantrekkelijker te maken.

Het Buurthuis is dus van plan om het recht op groen in de buurt (de stad opteert voor groen in de buurt!) met alle mogelijke middelen te verdedigen. "Wat de stad er ook moge over denken, voor ons blijft de tuin wel EEN PRIORITEIT". Leuven neem je verantwoordelijkheden op!

Wie meer wil weten kan het Buurtwerk schrijven op volgend adres: Jozef-II-straat 24, 3000 LEUVEN, of telefoneert: 016/22.41.03.

MDP

OPROEP AAN ALLE MILIEU-BEWUSTEN

De Wielewaal afdeling Lier verkoopt spreekpotten, gemaakt naar aloude model, ten voordele van de aankoop van waardevolle moerasgebieden tussen Lier, Kessel en Emblem.

Te bevragen bij Marc Vermylen, Koningin Astridlaan 1 te 2500 LIER (Telefoon 03/480.54.24 W. Van Spaendonk).

Je kunt ook een bijdrage storten op P.C.R. 000-0606834-02 van Y. Peeters, Antwerpsestraat 132 te 2500 Lier met de vermelding "Moerassen".

RV

V.E.P.

De Vereniging voor Gebruikers van Ekologische Producten (vzw VEP) hield op 19 maart een persconferentie over de onduidelijke wetgeving i.v.m. biologische producten.

De misbruiken i.v.m. reclame en etikettering van voedingsmiddelen werden aangeklaagd. Het Koninklijk Besluit van 17.4.'80 (art. 3) hieromtrent zegt dat alleen dat als biologisch aangemerkt mag worden, wat geen aantoonbare hoeveelheden residu's van bestrijdingsmiddelen noch toevoegselen bevat. De wet maakt geen enkele verwijzing naar de teeltmethode. Ze zet de deur open naar bedrog.

VEP eist van de wetgever een duidelijke omschrijving en bescherming van de biologische teelt en een internationale aanpak van de algemene milieubezoedeling om te voorkomen dat schadelijke stoffen onze voedingsmiddelen verontreinigen.

Voor inlichtingen: VEP vzw Bossestraat 1 te 3100 HEIST OP DEN BERG. Telefoon 015/24.80.93.

RV

ABLLO WIL SNEL EEN AFVALVERWERKEND BEDRIJF OP LINKER-OEVER.

De Wase intercommunale heeft plannen om bovengronds verder te storten op het oude stortterrein te Sint-Gillis.

Het Kollege van burgemeester en schepenen te Sint-Gillis vraagt de steun van de Wase milieuverenigingen tegen deze plannen. Het ABLLO (Aktiekomitee ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linker-Oever) wil nergens in het Waasland een nieuwe stortplaats. Als oplossing ziet deze vereniging een afvalverwerkend bedrijf op de industrieterreinen van Linker-Oever.

Dit standpunt hebben alle Wase milieuverenigingen ondertekend naar aanleiding van het afvaldebat (Lokeren 1982).

ABLLO v.z.w.

Postbus 7

2700 SINT-NIKLAAS

ME

7 JAAR "LEEFMILIEU"

De Stichting Leefmilieu vzw is aan de zevende jaargang toe van haar tweemaandelijks informatieblad "Leefmilieu". Dit kontaktblad tussen de Stichting en het belangstellend publiek pakt in het eerste nummer van 1984 uit met ondermeer artikels over de waterkwaliteit van de reien te Brugge, lawaaihinder, het ontwerpbesluit i.v.m. gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen, en bevat ook een overzicht van de jaargang 1983.

Een abonnement (150fr.) levert een aantal interessante voordelen op.

Voor verdere inlichtingen: Stichting Leefmilieu vzw p/a Rockoxhuis-Kredietbank Keizerstraat 8 2000 ANTWERPEN Telefoon 03/231.64.48.

RV

Het Komitee van Aankoop van het Ministerie van Financiën heeft de prijs van de kleiputgronden in de Rupelstreek die OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij) zou kopen van bepaalde stortbaronnen geraamd op 70 miljoen. Het Aankoopkomitee heeft de prijs berekend per kubieke meter omdat er een exploitatieaanvraag op het terrein berust. Men heeft dus niet alleen de oppervlakte van de put berekend maar ook zijn inhoud! De kleiputten hebben de stort-

baronnen indertijd een 30fr./m² gekost. Volgens de aktiegroep leidt deze aankooppolitiek naar een hernieuwde afvalstrategie, ontwaarding en verval van de Rupelstreek in plaats van naar de beloofde sanering en tewerkstelling.

RV

K.V.N.S.

De Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedschoon hield haar jaarlijkse algemene vergadering met als nieuw voorzitter Walter Cogge. Volgende onderwerpen stonden

o.a. op het programma : overzicht van '83, de werking inzake monumentenzorg, de problematiek van het beheer van de Kalmthoutse Heide en de Wittehoevense Heide, financieel verslag van '83 en begroting '84, enz...

Het volledig jaarverslag is verkrijgbaar voor alle belangstellenden.

Je kunt altijd informeren naar de activiteiten (ekursies, studies,...) op het sekretariaat van "Natuur- en Stedschoon" Koningin Astridplein 24 te 2018 ANTWERPEN. Telefoon 03/232.35.31

RV

AKKERMANS...

"DE DOODE BEMDE"

De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud zijn een aktie begonnen om de klassering van de "Doodse Bemde" te Sint-Joris-Weert (Oud-Heverlee). Dit natuurgebied vormt samen met het reeds geklasseerde landschap van het kasteel d'Overschie in Neerijse het hart van het ontworpen "Natuurpark Dijleland". De "Doodse Bemde" wordt momenteel in zijn bestaan bedreigd door werkzaamheden die deze komgrond zullen droogleggen zodat de zes ha rietveld van het gebied zal afsterven. Gezien het grote belang dat dit natuurgebied heeft in het hele opzet van het Natuurpark Dijleland zijn er door "De Vrienden" kontakten gelegd met de dienst monumenten en landschappen, echter zonder resultaat. Bij navraag bij de gemeenschapsminister van kultuur, Karel Poma, blijkt dat Akkermans (!?) het beschermingsbesluit in beraad houdt omdat er een of ander wachtbekken vooropgesteld wordt voor de stad Leuven. Te volgen!

Meer info kan je krijgen bij "De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud", Naamsesteenweg 492, 3030 HEVERLEE.

MDP

OPEN BRIEF AAN AKKERMANS

De Maaslandse Milieu Aktie (MaMa) verzoekt in een open brief aan minister Akkermans een strikte naleving van de gewestplannen te eerbiedigen. Akkermans reageerde positief op de initiatieven tot dorpskernherwaardering te Stokkem en Maaseik, maar dat mag ons niet blind maken voor de illegaliteiten en verwoestingen in deze streek. MaMa wil met dit schrijven de aandacht trekken op feiten die anders op de achtergrond zouden verdwijnen :

- illegaliteiten bij ontgrindingen b.v. : Gerstenbos te Dilsen-Lanklaar, februari 1984
- illegale weekenverblijven o.a. te Dilsen
- verwoesting van natuurgebied, o.a. te Maasmechelen, februari 1984
- landbouwzones die tot grindgebied zouden verklaard worden te Lanaken-Herbricht

...

RV

AAN AKKERMANS, NOGMAALS

Groep Leefmilieu Klein-Brabant gaf de minister een brief bij z'n bezoek aan het Cultureel Centrum te Bornem.

Zeër beknopt hun grieven en eisen samengevat :

- De dienst voor Toezicht en Beteugeling van Bouwmisdrijven moet beter worden uitgebouwd zodat kordaat kan opgetreden worden tegen illegale weekendverblijven.
 - Geen verdere uitholling van de gewestplannen.
 - Er moet verder worden gewerkt aan de ontwerpen van het Bosdekreet, Dekreet op het Natuurbehoud en aan het Landschapsdekreet.
 - Uitbouw van een efficiënte Dienst voor Natuurbehoud is een noodzaak.
 - Infrastructuurwerken moeten in de toekomst worden onderworpen aan een milieu-effektrapport om ze te toetsen op milieu-hygiënische, natuurwetenschappelijke, landschappelijke, sociaal-ekonomische en sociaal-kulturele aspecten.
- Wie in de plaatselijke situatie is geïnteresseerd, kan terecht bij : Groep Leefmilieu Klein-Brabant, p/a Koen Grolus Putsesteenweg 10 te 2680 BORNEM.*

RV

► Op het Indonesische deel van Borneo hebben bosbranden vorig jaar 35.000 vierkante km oerwoud in de as gelegd. De oorzaak van de branden is niet bekend en het feit en z'n omvang zijn pas nu gemeld.

► Sinds begin '84 rijden in Zwitserland de voertuigen van de wegendiensten met loodvrije benzine, wat aanleiding zou kunnen geven tot veralgemening voor alle voertuigen. In West-Duitsland zal vanaf 1986 loodvrije benzine algemeen verplicht zijn. Voor België, de Europese Commissie: "Het is niet uitgesloten dat nieuwe auto's vanaf 1992 met loodvrije benzine zullen moeten rijden."

► Volgens staatssecretaris voor energie Knoop, is het verbruik van primaire energie in ons land in '83 met 5 % gedaald tegenover '82 (de daling in verbruik slaat hoofdzakelijk op brandstof).

Hij meldt ook dat kernenergie momenteel 13,4 % van het globale energieverbruik verzekert. In antwoord op een parlementaire vraag vermeldde Knoop dat België sedert 1960 29.730 ton radioactief afval in zee stortte.

► Beieren is de eerste West-Duitse deelstaat die de bescherming van het milieu heeft opgenomen in de grondwet. Beieren waar veel bossen bedreigd worden, heeft ook een vierjarenprogramma aangekondigd voor de bestrijding van zure regen.

► Het WWF wil nu ook een fonds oprichten ter bescherming van wilde en bedreigde plantensoorten. Samen met andere internationale organisaties en plantentuinen wordt een campagne gestart om tegen te gaan dat planten uitsterven, soms zelfs nog voor de mens ze heeft ontdekt of op waarde geschat.

► Recente ontwikkelingen en ontdekkingen tonen nog steeds het belang aan van planten voor de mens, zo is er onder andere een aftreksel van een plant dat de basis vormt voor een geneesmiddel dat het hart doet stilstaan maar de organen niet doodt; het hart kan terug op gang gebracht worden.

► In Zweden wil men statiegeld invoeren voor blikjes. Wie een blik in een speciaal apparaat gooit, zou automatisch anderhalve frank terugkrijgen. De blikken kunnen dan weer tot plaat geslagen worden en hergebruikt.

► Eén van de vijf principes waarop een verbeterd regeringsbeleid volgens het ABVV steunen moet: "De selectieve ondersteuning van de economie door rechtstreekse overheidsmaatregelen, onder meer in de bouwsector en door een drastisch programma van energiebesparingen."

► De gemeente Zwijsdrecht beschikt nu ook over een groene telefoonlijn: iedereen die onregelmatigheden op milieuvlak vaststelt of vragen heeft,

kan dit melden op telefoon 03/252.91.91.

► Het aantal geelgorzen is de laatste jaren bij ons sterk in aantal verminderd voornamelijk omdat deze vogel broedgelegenheid zoekt in de zeldzaam wordende hagen en houtkanten. De werkgroep Natuur en Leefmilieu van het Westvlaams Heuvelland organiseert een inventarisatie-actie om de juiste toestand te kennen.

► De actiegroep "Neerpede Blijft", die bij de rechter in hoger beroep verloor i.v.m. de betwiste aanleg van twee hockeyvelden, gaat desnoods in cassatie. De actiegroep wil de klassering van Neerpede zo vlug mogelijk doordrukken en eist dat de aanleg van het Pedepark, een bedreiging voor het dorp, definitief wordt opgeschort.

► In het Waalse gewest wordt een campagne voor zuinig energieverbruik gevoerd: het Waalse haantje "Gallin" propageert bewust besparen op energie in promotiefilmpjes op televisie en in bioskoopzalen en later zal een stripverhaal in afleveringen in de kranten verschijnen.

► Het Europees Parlement te Straatsburg heeft het toegelaten lawaainiveau op 90 decibel gebracht, terwijl de EG-Kommissie een verlaging tot 85 decibel had voorgesteld.

De Belgische Vereniging voor de Bescherming van de Geluids-omgeving (BVBG) die zich bezig houdt met de strijd tegen het lawaai, heeft onlangs in een studie bewezen dat lawaai een gevaarlijke stressverwekker is.

RV

BROCHURE ZURE NEERSLAG

Eind vorig jaar organiseerden de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming en Elcker-ik Gent een thema-dag rond zure neerslag. Gezien de belangstelling voor het onderwerp en wegens het ontbreken van een inleidende brochure omtrent zure neerslag toegespitst op de Belgische situatie, werd het opportuun geacht de teksten van deze studiedag in een brochure te verwerken, zij het in een ietwat gewijzigde vorm en met hier en daar aanvullingen. Resultaat is een brochure van 28 blz., waarin op overzichtelijke wijze oorzaken, gevolgen, oplossingen en het gevoerde beleid t.a.v. zure neerslag worden besproken. Er werd aandacht besteed aan de verschillende theorieën omtrent de effecten en de mechanismen van zure neerslag. Voorwaar noodzakelijk om een leek door de massa's verschillende gegevens te loodsen, waarmee hij/zij in de pers wordt overspoeld. Verkrijgbaar bij de Bond Beter Leefmilieu, Aarlenstraat 25, 1040 BRUSSEL, door storting van 60fr. (+ 13fr. verz.) op rekening 427-9082201-48.

DS

HET MILIEU WAARIN WIJ (WILLEN) LEVEN.

EEN SOCIALISTISCHE BLAUW-DRUK VOOR EEN EKOLOGISCHE POLITIEK.

Deze uitgave van het Socialistisch Instituut Emile Van Der Velde (SEVI) bevat twee delen : in een eerste deel wordt ingegaan op de verhouding ekologie - ekonomie, en in het tweede deel worden de verschillende milieusektoren behandeld. Steeds wordt eerst een analyserende beschrijving van het probleem gegeven, met daarbij de socialistische alternatieven.

Deze 96 pagina's tellende brochure kost 195fr. Te bestellen bij het SEVI, Grasmarkt 1 te 1000 BRUSSEL.

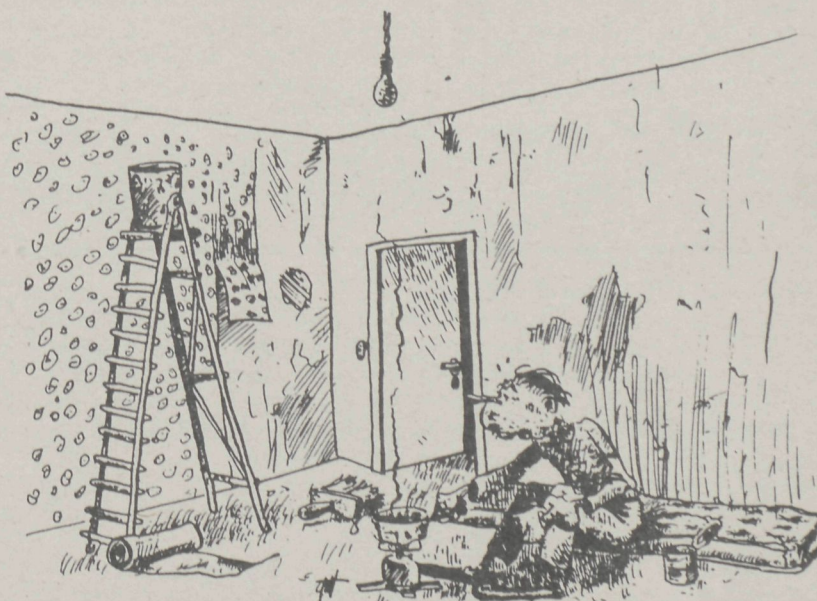
DVM

NIEUW WONEN IN DE BUURT.

De woongroep de "Drei Pleintjes" heeft een brochure uitgegeven over "NIEUW WONEN IN EEN OUDE BUURT". Een zeer interessant dokument over hoe je een woning kiest, achtergrondinformatie over verbouwingen, binnenhuisinrichting en de financiële kant van de zaak. Het 100p. tellende boek is een stevige brok informatie voor mensen die een oud huis terug willen bewoonbaar maken zonder te hoge kosten.

Te krijgen bij : Drei Pleintjes, Rodenbachstraat 32, 2200 BORGERHOUT, telefoon 03/235.19.80.

MDP

Voorzie in je planning om pas de woning te betrekken wanneer ze helemaal in orde is. Het is geen grap om nog wekenlang tussen de rommel te moeten kamperen.

Voor velen vormt het leven van de roek één van de meest raadselachtige fenomenen uit de vogelwereld. Dit is zeker mede te wijten aan hun, voor kraaien, bijzondere manier van leven.

Dit dossier is heel interessant voor degenen die deze vogel een betere bescherming willen geven.

Te bestellen bij :

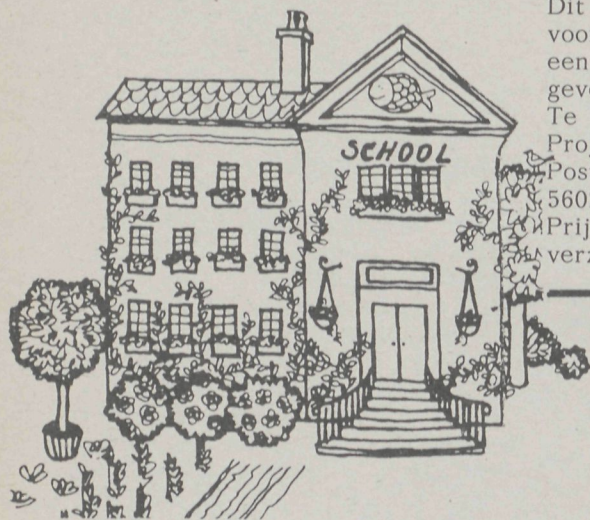
Projekt E.E.B.V.

Postbus 1187

5602 BD EINDHOVEN - NL

Prijs : 22.50 gulden zonder verzendkosten.

ME

KINDEREN KIJKEN NAAR EIGEN LEEFOMGEVING

De lessenmap "Kinderen leren kijken naar de eigen leefomgeving" is bedoeld voor de leerlingen van het 5de en 6de leerjaar basisonderwijs. De verschillende opdrachten kunnen in de bestaande vakken en het bestaande lesprogramma ondergebracht worden, bv. aardrijkskunde, wiskunde, geschiedenis, tekenen, Nederlands. De lessen worden op een prettige en amusante manier aangepakt en stimuleren de creativiteit van de leerlingen.

De lessen handelen over de "leefomgeving", d.w.z. de straat, het straatmeubilair,

de huizen, het lezen van kaarten, enz. Vervuiling of hinder komen niet aan bod, wat niet als een tekort wordt ervaren: het geheel wordt zo wel soepeler en boeiend voor 10-12-jarigen. Ook andere onderwijsniveau's zouden uit dit pakket heel wat bruikbaar kunnen halen.

Kinderen leren kijken naar de eigen leefomgeving, een lessenset voor de derde graad van het basisonderwijs, uitg. Stichting Leefmilieu, Keizerstraat 8, 2000 Antwerpen, normale prijs 125fr., 75fr. voor leerkrachten 3de graad basisonderwijs, bijkomende exemplaren voor klassikaal gebruik door leerlingen 50fr.

LG

ANDERE BELANGRIJKE PUBLIKATIES :

* Arbeid en Milieu, tijdschrift ten dienste van arbeidersbeweging en milieubeweging; nr. 4/83 bijvoorbeeld handelt over "Aktie voor werk : Wat betekenen lokale en regionale initiatieven voor werkgelegenheid en milieu?", uitg. Stichting Arbeid en Milieu, Dam 47, 4331 GG MIDDELBURG. Een abonnement (4 nrs.) kost 25 gulden.

* Dossier Leefmilieu CVP-Jongeren Torhout, kost, verzending inbegrepen, 250fr., overschrijven op 979-3500377-40 van CVP-Jongeren Torhout.

* Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, Deel I, uitg. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, december 1983, geen prijs vermeld.

LG

De wereldbevolking stijgt, de schaarste aan voedsel neemt toe. Zeker nu het landbouw-areaal geen gelijke tred houdt met de toename van de wereldbevolking. Dan is er nog de erosie waardoor de vruchtbaarste top laag van de bodem geleidelijk verdwijnt. En dat is niet alleen een probleem in de Derde Wereld, ook in de Verenigde Staten speelt het mee. Onderwerpen als bevolking, olieschaarste, hout-schaarste, ontbossing, kernenergie en militarisering (in totaal werd 40 triljoen frank uitgegeven aan wapenrusting in 1983! Meer dan het inkomen van de armste helft van de mensheid) werden uitgebreid behandeld in dit opmerkelijke rapport van het Amerikaans "World Watch Instituut". Het eindigt met de volgende woorden : "De bewaarbaarheid van onze planeet wordt het ernstigst bedreigd door erosie..."

"State of the World 1984", Lester R. Brown en anderen, World Watch Institute. Uitgeverij : W. Norton en Co, New York, New York (ISBN 0393018350) prijs \$ 15.95.

MDP

ALTERNATIEVE DOKUMENTA- TIEGIDS VOOR VLAANDEREN.

Een nuttige en overzichtelijke wegwijzer voor groepen, vormingscentra en individuen die actief zijn en hun activiteiten willen ondersteunen met documentatie over sociale, politieke en economische aktualiteit. Hij stelt 265 documentatiecentra en organisaties voor die gewoonlijk verzwegen of verwaarloosd worden in de geijkte voorstelling van zaken van de konventionele pers.

De verschijningsvorm is van die aard dat er steeds pagina's met aanvullingen en correcties kunnen bijgeplaatst worden. Uitgegeven door ALTINFORM vzw, Kloosterstraat 63/1 te 2000 ANTWERPEN. Telefoon 03/234.21.13. 170fr.

RV

HET MILIEU OP PAPIER

De werkgroep MER, en samenwerking tussen een tiental Nederlandse milieuverenigingen, heeft zijn standpunt gepubliceerd over milieu-effekt-rapportage. Dit 128p. tellende boekje dateert al van 1979, maar het blijft niettemin een interessant document. Naast de situatie in Nederland wordt ook die in het buitenland (V.S. en Europa) onder de loupe genomen, en wordt uitgebreid ingegaan over het hoe en het waarom van de MER.

Te verkrijgen bij de stichting Natuur & Milieu door overmaking van 7,50 gulden op giro nr. 2537078 met vermelding "Rapport van de werkgroep MER".

DVM

WIELEWAAL NATUURRESERVATEN

Deze brochure (71 blz.) behandelt enkele natuurreservaten van De Wielewaal. Na een inleiding volgt een lijst van de Wielewaalreservaten. Daarna

worden een vijftiental natuurreservaten uitvoerig besproken: o.a. de Kooldries, Terlaemen,... Bij ieder reservaat is een kaartje gevoegd met de juiste ligging. Het geheel is geïllustreerd met 44 zwart-wit foto's.

Te verkrijgen bij :

De Wielewaal vzw, Graatakker 11 te 2300 TURNHOUT. De brochure kan besteld worden door overschrijving van 150fr. op 000-0319785-73.

ME.

RECHTZETTING

In Milieurama '83/12 werd aangekondigd dat het werkboekje "Energie in je omgeving" te verkrijgen is bij het I.V.N. in Amsterdam.

Het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie (C.V.N.), de Belgische zusterorganisatie van het I.V.N., laat ons evenwel weten dat alle educatieve artikelen, o.a. die van het I.V.N., ook op het C.V.N. te verkrijgen zijn : Ommeganckstraat 20, 2018 ANTWERPEN; tel. 03/231.84.81. Zo is het hoger vermelde werkboekje er te koop voor 130fr.

DS

WETGEVING AFVALWATER EN VASTE AFVAL IN VLAANDEREN.

Door de v.z.w. Water werd een handig juridisch wetboek uitgegeven. Hierin zijn praktisch alle wetteksten, over afvalwater en vaste afval bijeengebracht zoals die zijn verschenen in het Belgische Staatsblad tot 31 januari 1984. Handig voor wie veel met de materie te maken heeft. Maar duur en moeilijk aanvulbaar : gekozen is voor de niet-losbladigheid.

SMOUT L. en HEYMAN J., Wetgeving afvalwater en vaste afval in Vlaanderen, v.z.w. Water, Berchem-Antwerpen 1984, 446 blz.

Te bestellen bij v.z.w. Water, St-Laurensstraat 14 bus 8 te 1000 BRUSSEL, door storting van 900fr. + 32fr. verzendingskosten (voor abonnees van het tijdschrift 'Water' 800fr. + 32fr.) op rekening 000-0227052-72.

MB

film

STROOMAFWAARTS

In opdracht van de Stichting Internationaal Watertribunaal is een film gemaakt over watervervuiling : "Stroomafwaarts".

Stroomafwaarts ligt altijd de zee, eindpunt van alle rivieren en verzamelplaats van alle afvalstoffen, die door het doen en laten van de mens in die rivieren terecht zijn gekomen. Het grootste gevaar zit in het geniepige gif, het sluipende gif dat moeilijk of niet afbreekbaar is

en stroomafwaarts er nog altijd is en blijft.

In de film komen verschillende gebruikers van water aan het woord. Ze vertellen over de problemen die ze door de watervervuiling ervaren (een visser, een drinkwaterproducent, een schaapherder in het verdronken land van Saeftinge, enz...).

De film die enkel in videokopie beschikbaar is (originele Engelstalige of met Nederlands-talige ondertitels), laat zeer sterk aanvoelen hoe het met ons water is gesteld en wie

de grote schuldigen zijn.

Om aan deze langzame chemische vergiftiging een halt toe te roepen is dringend actie nodig - ook en vooral in Vlaanderen. De video-bandjes kunnen een bruikbare ondersteuning zijn om inzichten aan te brengen.

Ze kunnen worden geleend bij de Werkgroep Water, Vermeylenlaan 1 bus 15, 2050 Antwerpen, 03/219.66.96.

MB

portret

STICHTING OMER WATTEZ V.Z.W.

Op 18 maart 1975 werd de Stichting Omer Wattez in Etikhove boven de doopvont gehouden. Opzet was de verschillende aktiegroepen en organisaties, actief op milieuvlak, regionaal te overkoepelen om met meer slagkracht de milieuproblematiek in de Vlaamse Ardennen aan te pakken. Initiatiefnemers waren het "Groencomité van de Vlaamse Ardennen", de Wielewaal afdeling Schelde-Leie, de VTB-VAB afdeling Oudenaarde, en Sport en Groen uit Opbrakel. Onder de doelstellingen valt de bescherming, de valorisatie, alsook het gebeurlijk herstel van leefmilieu, landschap, natuur- en cultuurpatrimonium in het werkingsgebied, het instandhouden, het bevorderen en verbeteren van de natuurlijke omgeving en het leefmilieu.

Pas was de Stichting Omer Wattez ontstaan of daar dook het autowegvraagstuk (de A9) op en werd dit het eerste grote probleem. Vele andere zaken zouden volgen...

De koepel is gestructureerd in werkgroepen. De Werkgroep Streekbescherming waarin één of meer "snuffelpalen" per gemeente en een paar deskundigen zetelen, heeft tot doel bedreigingen die op natuur, landschap en menselijk milieu rusten op een efficiënte en gekoördineerde wijze te keren.

In 1983 kwamen in deze groep zo maar eventjes 102 problemen (kleine plaatselijke gevallen niet meegerekend) aan bod. Vanuit de werkgroep stelde de Stichting zich meerdere malen principieel burgerlijke partij in milieudelikten. Op het ogenblik werkt men o.m. rond de ringproblematiek Brakel en Ronse, verschillende gewestplanovertredingen, hinderlijke bedrijven, de spoorwegwerken,...

Recent werd een Werkgroep Streekopbouw opgericht. Filosofie achter deze werkgroep is het vaak gehoorde verwijt aan aktiegroepen dat zij slechts een negatieve werking, een werking tegen iets gericht, beogen. Daar wil deze werkgroep verandering in brengen. Konkreet houdt men zich bezig met het volgen en voorstellen doen naar de gemeentelijke

milieuwerkers toe (in het kader van D.A.C.-projekten), het aanmoedigen van selectieve afvalophalingen, een revalorisatiekampagne van water- en windmolens, kasseiwegen en holle wegen.

Andere activiteiten van de S.O.W. zijn de jaarlijkse organisatie van een Vlaamse Ardennendag, waarop men d.m.v. natuurwandelingen mensen waardering voor de streek en z'n natuurschoon wil bijbrengen en het Groenbal.

Publikaties van de stichting zijn het tweemaandelijks tijdschrift "Onze Streek"; "Reliëf en Geologie van de Vlaamse Ardennen"; "Kleine Natuurgids van de Vlaamse Ardennen"; postkaarten van de streek.

OMER WATTEZ
(1857-1935)

Sinds een jaar beschikt de koepel ook over een milieucentrum, waar men met milieuklachten (m.b.t. de Vlaamse Ardennen) terecht kan en informatie omtrent natuur en milieu kan komen opzoeken. Van de informatieruimte wordt trouwens al goed gebruik gemaakt door scholieren en studenten.

Kontaktadres van de S.O.W.:
Milieucentrum, Kattestraat
23 te 9700 OUDENAARDE
055/31.80.91.

DVM

Wij zoeken:

- 1 gegradueerde in de industriële milieuzorg.
 - 1 klerk-typist (e).
- Geïnteresseerd? Neem dan kontakt op met het sekretariaat van de Bond Beter Leefmilieu, Aarlenstraat 25, 1040 BRUSSEL. Telefoon: 02/230.94.10, vragen naar Lieve Grauls of Dirk Van Melkebeke.

BINNENKORT GAAT BIJ
DE BOND BETER LEEFMILIEU
EEN B.T.K.-PROJEKT VAN
START MET ALS TITEL "SAMENSTELLING VAN EEN AKTIEBOEK NATUUR EN MILIEU". VOOR DE INVULING HIERVAN ZIJN ER NOG 2 JOBS TE BEGEVEN.

kalender

MILIEURAMA IS HET
MAANDBLAD VAN DE
BOND BETER LEEFMILIEU

REDAKTIE EN ADMINI- STRATIE :

Aarlenstraat 25
1040 BRUSSEL
Tel.: 02/230.94.10

JAARABONNEMENT :

300fr. te storten op re-
keningnummer 427-908220
1-48 van de Bond Beter
Leefmilieu v.z.w.
Steunabonnement : 500fr.
Buitenland : 350fr.
Cultureeljongeren-pas-
poort, Plus-drie-pas :
240fr.
Los nummer : 40fr.

HOOFDREDAKTEUR EN VERANTWOORDELIJ- KE UITGEVER :

Dirk Van Melkebeke

MEDEWERKERS :

Martin Besieux,
Mark Depaepe,
Marleen Engels,
Lieve Grauls,
Ann Kenis,
Griet Meyer,
Dirk Serneels,
Dirk Van Melkebeke,
Resi Vervaet.

LAY-OUT :

Mark Depaepe

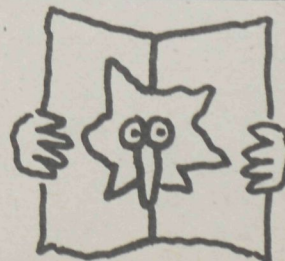
TYPISTE :

Marleen Engels

COPYRIGHT :

Overname van artikels
wordt aanbevolen, mits
schriftelijke toelating en
bronvermelding.

KRINGLOOPPAPIER IS
MILIEUVRIENDELIJK

offset acco leuven

11 mei

Kritisch Bosbeheer Vlaanderen organiseert een avond in de Quellin-
straat 31 te Antwerpen om 20 uur i.v.m. "Vegetatie, ecologie en
beheer van bossen van het Zuidvlaamse Heuvelland" en "Natuurbos-
produktiebos, vogels tussen ecologische wenselijkheid en economische
werkelijkheid".

18 mei

Om 9 uur, symposium met als thema "Verontreiniging en zuivering
van oppervlaktewater" in het Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw
te Vilvoorde, de Bavaylei 116 - op 19 en 20 mei is er eveneens
een milieubeurs en een bloemenshow.

24 mei

In het Kasteel van Ham te Steenokkerzeel, studiedag van de Hoge
Raad voor Volksontwikkeling in verband met de ruime participatie-
problematiek op plaatselijk vlak - incl. Parochiaansstraat 15, 1000
Brussel, telefoon : 02/513.74.65 post 489.

27 mei

Manifestatie van de Nationale Raad voor Dierenbescherming, bijeen-
komst op het Poelaartplein te Brussel om 11 uur, vanaf 15 uur
animatie in het Terkamerenbos met o.m. om 16 uur een wedstrijd
van bastaardhonden.

29 en 30 mei

Vrije Universiteit Brussel, Pleinlaan 2, vierde Vlaams wetenschappe-
lijk kongres over groenvoorziening "Water voor Groen".

20-24 augustus

Werkweek basistechnieken, ingericht door ATOL, Blijde Inkomststraat
9, 3000 Leuven. Telefoon 016/22.45.17

2-8 september

Werkweek aangepaste technologie, door ATOL, zie hoger.

ILLUSTRATIES

Kaft : Natuur & Milieu februari 1984 en Natuur & Milieu 6 (rivier-
dijkverzwaring); blz. 4 : ABLLO; blz. 6,7,9 : Fons Degraeve; blz.
8 : Natuur & Milieu (rivierdijkverzwaring); blz. 11,12,13,14,15,16:
archief Milieurama; blz. 20,21,22,23 : Internationale samenwerking
15.2.84.

De prijs van de maand bestaat uit een boekenpakket ter waarde van 500fr. De oplossingen dienen ons ten laatste op 8 juni te bereiken : Milieurama Kruiswoordraadsel, Aarlenstraat 25, 1040 BRUSSEL. De winnaar en de juiste oplossingen worden bekend gemaakt in de Milieurama van juli/augustus.

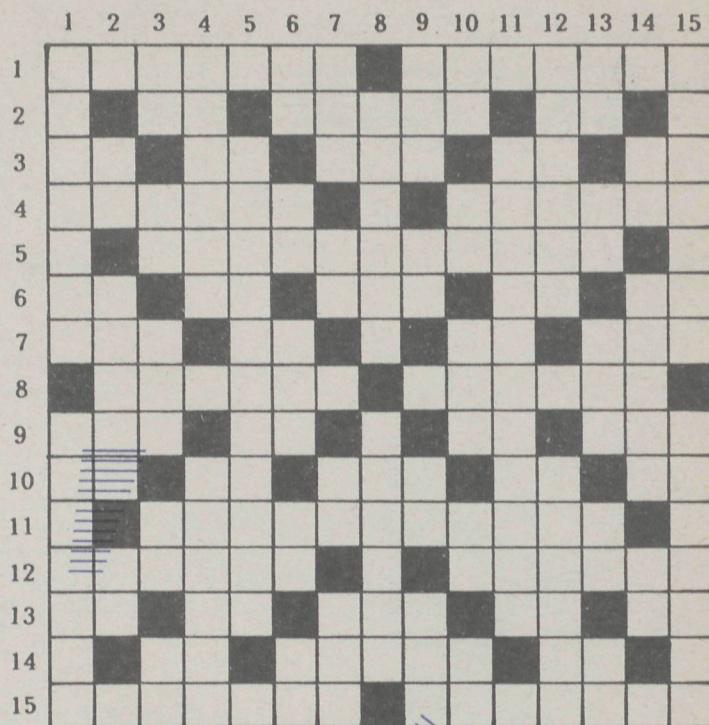
DS

puzzelen

Uit de juiste oplossingen van het maart-nummer werd Paula Verschuere uit Putte als winnares geloot.

HORIZONTAAL : Belt-humus-tong 2. pioen-metro 3. sh. Kr-sip-al-H.P. 4. fosfaat-inktviss 5. Rio-zebra-ion 6. A.d.-uk-rec-Pu-dB 7. bestek-kamfer 8. vlieg-as 9. Edegem-feniks 10. li-ar-bes-Ni-Al 11. R.T.L.-Hanoi-IGV 12. akomet-leproos 13. As-on-i.p.v.-ca.-KP 14. fonds-asbak 15. Sont-strijd-taan

VERTIKAAL : 1. BASF-abeel-aars 2. horde-Dirks 3. L.P.-Si-Sue-t.o.-FN 4. tikfout-galnoot 5. ora-kever-linn 6. He-A.Z.-K.I.M.-he-Ds 7. unster-batist 8. Beveren 9. umpire-Solvay 10. Se-Na-kaf-je-s.d. 11. tak-pasen-PCB 12. tritium-nitraat 13. O.O.-v.o.-FBI-go-ka 14. hinde-kavok 15. gips-Prest-spin

HORIZONTAAL

1. Pesticide dat in melk wordt aangetroffen - gevleugeld huisdier-tje
2. Zwaar vervuilde zijrivier van de Kleine Nete - giftige stof in orde
3. Loofboom - luitenant - warme drank - zuster - titanium
4. Verklaring - geluid van kikkers
5. Waterverslindend huishoudtoestel
6. Ingenieur - nazi-organisatie - schaaap - aluminium - dwarsmast
7. Egyptische rivier - getij - chroom - kip
8. Europees land - som
9. Groene tuinafscheiding - dyne - laatstleden - tafelgerei
10. Oosterlengte - zonnegod - Jeugdbond voor natuur- en milieubescherming - en andere - na Christus
11. Bedreigd Afrikaans zoogdier
12. Aktuele schrijver - radioactief vrouwenkledingstuk
13. Kauw - boterham - linkse uitgeverij - Nederlandse omroepzuil-toilet
14. Aldus - reeks - voegwoord
15. Chinese havenstad - watervervuילend wasmiddelenbestanddeel

VERTIKAAL

1. Vrouwelijk roofdier - gemeente met loodatmosfeer
2. Muzieknoot - Noordfranse stad - radium
3. Achter - hulp voor automobilisten met pech - autogas - burgerlijk wetboek - zink
4. Amerikaans siroopfeuilleton - mannetjesree
5. Gemeente met merkaptanenatmosfeer
6. Gedaan - failliete grootwarenhuisketen - Belgische jeugdbond voor natuurstudie - beursterm - radon
7. Visgerei - geboorteplaats van Abraham - jaargang - Europese gemeenschap
8. Zoet vocht in bloemen - staatssekretaris voor (kern)-energie
9. Amerikaans schrijver - onder meer - meester - uitroep
10. Reeds - lengtemaat - deel van een honingraat - op dezelfde plaats - molybdeen
11. Gladiool
12. Fel gekleurd bloemdier - afgescheiden slaapruijnte
13. Eerste persoon - karaat - fosfaatbevattend vlees - luijaard muzieknoot
14. Voorzetsel - zuur vocht - windrichting
15. Hovenier - bloeiwijze van het vergeet-mij-nietje